hospitalitygroup

Accommodatiebeleid Gemeente Heerde 2024

Eindrapport

Creating better places

hospitalitygroup

Aan

Gemeente Heerde
t.a.v. de heer D. van Brussel
Eperweg 5
8181 ET Heerde

Van

Hospitality Group
Nijverheidsweg-Noord 78
Postbus 2186
3800 CD Amersfoort

Auteurs

Ruud Manenschijn

Project

Accommodatiebeleid Gemeente Heerde 2024

Betreft

Eindrapport

Ons kenmerk

240234.D01/RMA/LSC

Datum

16-09-2024

© 2024 Hospitality Group

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld mag, zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de rechthebbenden c.q. door de rechthebbenden gemachtigden, niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

Inhoud

1. De Context 5

1.1. Aanleiding en opdracht 5
1.2. De werkwijze 5
1.3. Reikwijdte 6
1.4. Leeswijzer 7

2. Het huidige accommodatiebeleid 8

2.1. Inleiding 8
2.2. De onderwerpen 8

3. De accommodaties, verenigingen en stichtingen 10

3.1. Inleiding 10
3.2. Aanbod van accommodaties 10
3.3. Gebruik/bezetting 13
3.4. Staat van verenigingen en stichtingen 14
3.5. Tarieven 15
3.6. Beheer en exploitatie 16
3.7. Samenvattende conclusie 17

4. Ontwikkelingen en opgaven 19

4.1. Inleiding 19
4.2. Samenstelling bevolking 19
4.3. Vitaliteit en zelfredzaamheid 19
4.4. De maatschappelijke opgave en beleidsspeerpunten 20
4.5. Samenvattende conclusie 21

5. Uitgangspunten nieuw beleid 22

5.1. Inleiding 22
5.2. Samenvattend 22

6. Het afwegingskader 24

6.1. Inleiding 24
6.2. Voor wie? 24
6.3. De thema's 24
6.4. Welke type accommodaties en welke onderdelen? 26
6.5. Het gebruik 27

7. De beleidsregels 29

7.1. Inleiding 29
7.2. De gemeentelijke rol 29
7.3. Tarieven en huursystematiek 32

8. Financiële consequenties 35

8.1. Inleiding 35
8.2. Binnensport 35
8.3. Buitensport 35
8.4. Multifunctionele accommodaties (MFA's) 38
8.5. Hoe verder 38

Bijlage 1: Uitgangspuntennotitie nieuw accommodatiebeleid 40

Bijlage 2: Afwegingskader 40

Bijlage 3: Demarcatielijst 41

Bijlage 4: Onderbouwing financiën buitensport 44

Bijlage 5: Regeling voor over- en ondercapaciteit buitensport 46

1. De Context

1.1. Aanleiding en opdracht

De gemeente Heerde beschikt over vier dorpskernen, te weten: Heerde, Wapenveld, Veessen en Vorchten. Meer dan 90% van de inwoners woont in Heerde en Wapenveld. Voor beide dorpen is er sprake van een goed gespreid aanbod van sportaccommodaties en multifunctionele accommodaties. In Veessen en Vorchten is er een kleine MFA gesitueerd. Voor deze accommodaties heeft de gemeente enkele jaren geleden accommodatiebeleid opgesteld.
Inmiddels zijn we een aantal jaren verder en is er een brede roep om nieuw accommodatiebeleid. Eind 2022 heeft de Rekenkamercommissie onderzoek naar het accommodatiebeleid van de gemeente Heerde laten uitvoeren. Er zijn twee hoofdvragen geformuleerd:

- Hoe doelmatig en doeltreffend is het accommodatiebeleid van de gemeente Heerde?
- Hoe wordt dat beleid uitgevoerd?

Samengevat is geconcludeerd dat het huidige accommodatiebeleid binnen de gemeente niet voldoet aan de vereisten van doelmatigheid en doeltreffendheid. Er heerst een gebrek aan duidelijkheid met betrekking tot de te behalen doelen en de interpretatie van kernbegrippen, zoals bijvoorbeeld privatisering. Ondanks het benoemen van diverse kaders, ambities en uitgangspunten ontbreekt het aan een heldere strategie waar de gemeente precies op inzet en waarom. De gemeente heeft daarom als doelstelling om deze collegeperiode een geactualiseerd, gedragen accommodatiebeleid met heldere, eenduidige kaders, doelstellingen en uitgangspunten vast te laten stellen.

De gemeente heeft behoefte aan onderbouwde handvatten voor het nemen van beslissingen over (financiële) bijdragen aan de totstandkoming en instandhouding van accommodaties.
Wij stellen voor om een afwegingskader te gebruiken als onderbouwingsinstrument. Voorliggende notitie is het accommodatiebeleid waarin het afwegingskader (en de werking hiervan) centraal staat. Daarnaast is de vertaling gemaakt naar concrete beleidsregels, waaruit duidelijk wordt waar de gemeente voor aan de lat staat en welke verantwoordelijkheden en financieringen voor rekening komen van de gebruikers.

1.2. De werkwijze

Hospitality Group heeft de opdracht gekregen om de gemeente te ondersteunen bij het vormgeven van nieuw accommodatiebeleid. Voor de ontwikkeling van het accommodatiebeleid is een proces doorlopen met veel ruimte voor interactie met verenigingen, stichtingen, beleidsmedewerkers van de gemeente, het college en de raad. De input van deze bijeenkomsten is meegenomen bij de vormgeving van het nieuwe accommodatiebeleid. De volgende activiteiten zijn uitgevoerd:

Inventarisatie

- De kenmerken van de vier dorpskernen: Wij zijn gestart met het in kaart brengen van de kenmerken van de dorpen. Dit om een goed beeld te vormen van de maatschappelijke opgave per wijk of dorp. Dit hebben wij gedaan op basis van openbare data van het CBS, PBL, GGD, RIVM, et cetera.
- Het aanbod van accommodaties: Het aanbod en gebruik van de accommodaties is – op basis van gegevens van de gemeente en gesprekken met verenigingen en stichtingen - in kaart gebracht.

- De maatschappelijke opgave en beleidsspeerpunten: De belangrijkste inhoudelijke doelstellingen van gemeente en haar maatschappelijke partners, die mede bepalend zijn voor de behoefte aan accommodaties, zijn door ons in kaart gebracht. Dat is gedaan door het bestuderen van beleidsdocumenten op het gebied van bewegen, cultuur, onderwijs, sport, welzijn en zorg. Ook zijn gesprekken gevoerd met medewerkers van de gemeente en vertegenwoordigers van maatschappelijke instellingen.
- Oordeel over het vorige accommodatiebeleid: De uitkomst van het rekenkameronderzoek is besproken met medewerkers van de gemeente en verenigingen en stichtingen die de accommodaties beheren en/of gebruiken.

Opstellen uitgangspuntennotitie
Uitgangspunten: Op basis van al deze informatie zijn uitgangspunten voor het nieuwe accommodatiebeleid opgesteld. Die uitgangspunten zijn gebaseerd op de inhoudelijke doelstellingen, op ons beeld van het aanbod van accommodaties, op de meningen en visies van de stichtingen, verenigingen, college en raad. De uitgangspunten zijn beschreven in de uitgangspuntennotitie. Deze uitgangspuntennotitie is besproken met de Projectgroep (vertegenwoordigers ambtelijk), met de verenigingen en stichtingen die de accommodaties beheren en/of gebruiken en met het college van B&W.

Opstellen afwegingskader en discussienotitie
Na de uitgangspuntennotitie, zijn de uitgangspunten vertaald naar een afwegingskader en diverse scenario's voor de bijdrage en rolverdeling bij totstandkoming en instandhouding van accommodaties. De uitgangspunten, werking van het afwegingskader en de scenario's voor totstandkoming en instandhouding zijn vervolgens beschreven in een discussienotitie. Deze discussienotitie, met voorkeursrichtingen van het college, is voorgelegd aan de raadscommissie om richtinggevende kaders op te halen voor de verdere vormgeving van het nieuwe accommodatiebeleid.

Opstellen conceptaccommodatiebeleid
Na de raadscommissie heeft het nieuwe beleid verder vorm gekregen. Het afwegingskader, de nieuwe beleidsregels en mogelijke (toekomstige) gevolgen voor de verenigingen en stichtingen zijn in een conceptrapportage vastgelegd. Dit concept is besproken met de Projectgroep en tijdens een brede inloopbijeenkomst waarvoor alle sociaal- culturele organisaties, sportverenigingen en overige gebruikers van gemeentelijke accommodaties die bij de gemeente bekend zijn een uitnodiging hebben ontvangen.

De doelstellingen, uitgangspunten, het afwegingskader en beleidsregels voor totstandkoming en instandhouding zijn gedetailleerd beschreven in voorliggende notitie, het eindrapport.

1.3. Reikwijdte

Het accommodatiebeleid betreft accommodaties die onderdak bieden aan verenigingen, stichtingen en andere (maatschappelijke) initiatieven. Het gaat om binnen- en buitensport en multifunctionele accommodaties (MFA's) waar een jeugdhonk en een bibliotheek onderdeel van kunnen zijn. Het zwembad en het onderwijs hebben een relatie met het accommodatiebeleid, maar zijn niet als specifiek onderdeel meegenomen. Zwembaden hebben unieke infrastructuur- en onderhoudsvereisten, zoals waterbehandeling, verwarming, luchtvochtigheidscontrole en specifieke veiligheidseisen, inclusief toezicht door gekwalificeerd personeel. Deze factoren maken het beheer en onderhoud van zwembaden complexer en kostbaarder, dat maatwerk vereist.

Onderwijsaccommodaties vallen onder het Integraal Huisvesting Plan (IHP) vanwege hun specifieke eisen op het gebied van ruimte, faciliteiten en veiligheid, die verschillen van andere gemeentelijke voorzieningen. Ook wordt Villa Jacoba buiten beschouwing gelaten. Hoewel het een gemeentelijke maatschappelijke accommodatie is, heeft het voornamelijk een museumfunctie en een aparte status als rijksmonument, wat eveneens maatwerk vereist. Dat geldt ook voor musea die geen gemeentelijk eigendom zijn. Musea hebben unieke behoeften op het gebied van beheer en onderhoud die niet gemakkelijk te harmoniseren zijn met andere soorten accommodaties. Bovendien zijn musea vaak minder multifunctioneel en breed inzetbaar voor verschillende doelgroepen, een belangrijk uitgangspunt binnen het accommodatiebeleid.

1.4. Leeswijzer

De rapportage is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 treft u het beknopte oordeel van de Rekenkamercommissie over het huidige accommodatiebeleid aan. In hoofdstuk 3 worden de belangrijkste kenmerken van de maatschappelijke accommodaties en hun gebruikers in de huidige situatie in de gemeente Heerde beschreven. Hoofdstuk 4 richt zich op de huidige en toekomstige maatschappelijke opgaven. Op basis van de input uit hoofdstukken 2 t/m 4 zijn uitgangspunten voor het nieuwe accommodatiebeleid geformuleerd. Deze zijn samengevat in hoofdstuk 5. Deze uitgangspunten vormen de basis voor een afwegingskader, waarvan de inhoud en werking in hoofdstuk 6 worden beschreven. In hoofdstuk 7 worden de nieuwe beleidsregels uiteengezet. De financiële consequenties van de voorgestelde beleidsregels worden vervolgens in het laatste hoofdstuk weergegeven.

2. Het huidige accommodatiebeleid

2.1. Inleiding

Op 3 april 2017 heeft de gemeenteraad de Kadernota Accommodatiebeleid 2017-2020 vastgesteld. Tot de vaststelling van het nieuwe beleid blijft de kadernota uit 2017 van kracht. Zoals in het vorige hoofdstuk beschreven, heeft de Rekenkamercommissie op verzoek van de fracties een onderzoek uitgevoerd naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de kadernota Accommodatiebeleid 2017-2020. De resultaten van dit onderzoek vormden de aanleiding om nieuw beleid op te stellen. In dit hoofdstuk volgt een beknopte beschrijving van de hoofdonderwerpen uit het huidige beleid, de bevindingen van het Rekenkameronderzoek en de mate waarin deze onderwerpen in het nieuwe beleid aan bod komen.

2.2. De onderwerpen

Binnen het huidige accommodatiebeleid staan de volgende onderwerpen centraal:

- Privatisering
- Investeringen nieuw, vervanging en onderhoud bestaand
- Tarieven

Privatisering

Het Collegeprogramma 2014-2018 en de kadernota stellen dat “daar waar mogelijk accommodaties moeten worden geprivatiseerd.”

Bevindingen: Er zijn inspanningen geleverd, zoals onderhoud aan diverse buitensportaccommodaties met bijbehorende subsidies. Echter, privatisering is niet voldoende uitgewerkt om duidelijke handvatten te bieden voor de uitvoering.

Nieuw accommodatiebeleid: In het nieuwe beleid wordt voorgesteld om privatisering als leidend principe los te laten. Een geprivatiseerde situatie is niet uitgesloten, maar de gemeente neemt ongeacht de specifieke situatie van eigendom en beheer, voor vergelijkbare accommodaties, vergelijkbare kosten voor haar rekening (zie hoofdstuk 5: Uitgangspunt harmoniseren en transparantie). Over welke kosten en onderdelen van accommodaties dit gaat, wordt beschreven in hoofdstuk 7 ‘Beleidsregels’.

Investeringen nieuw, vervanging en onderhoud bestaand

De gemeente verstrekt investeringssubsidies voor nieuwe en vervangingsinvesteringen. Deze subsidies worden niet meegenomen in de exploitatiebijdrage maar vallen onder aparte beleidsregels. Alleen basisvoorzieningen komen in aanmerking voor een bijdrage, met maximaal 35% van de kosten als subsidie.

Bevindingen: Het huidige beleid maakt niet duidelijk dat investeringssubsidies alleen voor basisvoorzieningen zijn. Hierdoor bestaat het risico dat subsidies worden verleend voor niet-basisvoorzieningen.

Met **"basisvoorzieningen"** wordt bedoeld: de essentiële faciliteiten die nodig zijn om de kernactiviteiten van een organisatie of vereniging mogelijk te maken.

Nieuwe accommodatiebeleid: In het nieuwe geactualiseerd, gedragen accommodatiebeleid met heldere, eenduidige kaders, doelstellingen en uitgangspunten wordt voorgesteld om een afwegingskader centraal te stellen. Het afwegingskader is een instrument, als onderdeel van het accommodatiebeleid, dat de gemeente gebruikt om onderbouwde en transparante besluiten te nemen over het al dan niet bijdragen aan maatschappelijke accommodaties. In hoofdstuk 6 wordt het afwegingskader en de werking nader toegelicht. Indien er een positieve afweging wordt gemaakt door de gemeente komt een aanvraag in aanmerking voor gemeentelijke bijdrage. Over welke bijdrage en onderdelen van accommodaties dit gaat (wel of geen basisvoorziening) wordt beschreven in hoofdstuk 7 'Beleidsregels'.

Tarieven

De huidige kadernota stelt uniforme tarieven vast voor niet-geprivatiseerde accommodaties. Er zijn drie huurvormen: kostprijsdekkend, maatschappelijk en marktconform. Gemeentelijke accommodaties worden voornamelijk verhuurd aan maatschappelijke organisaties, met commerciële verhuur als optie bij gebrek aan maatschappelijke gebruikers. De tarieven zijn verdeeld in buitensportaccommodaties (per veld per seizoen/jaar), binnensportaccommodaties (per sportzaal per uur) en overige accommodaties (per m^2 per jaar).

Bevindingen: Huurprijzen voor sportaccommodaties worden door de gemeenteraad vastgesteld, terwijl multifunctionele accommodaties via overeenkomsten worden geregeld. Er is onduidelijkheid over erfpachtconstructies en hoe maatschappelijke tarieven worden bepaald.

Nieuwe accommodatiebeleid: In het nieuwe beleid wordt voorgesteld om kostprijsgeoriënteerde tarieven te hanteren. Dit staat beschreven bij de uitgangspunten in hoofdstuk 5. De uitwerking en huursystematiek wordt beschreven in paragraaf 7.3 'Tarieven en huursystematiek'.

De basis op orde

De gemeente heeft een overzicht van de accommodaties die zij in eigendom, beheer en/of onderhoud heeft. Hoewel er vaak afspraken zijn gemaakt met gebruikers of beheerstichtingen, zijn deze door de jaren heen beperkt vastgelegd in volledige en actuele schriftelijke overeenkomsten. Hierdoor is de informatie vanuit deze afspraken versnipperd, waardoor zowel de ambtelijke organisatie als de gebruikers zelf beperkt kunnen terugvallen op deze afspraken. Daarmee is geconcludeerd dat de basis van het huidige accommodatiebeleid en de uitvoering daarvan nog niet op orde is.

Na vaststelling van het nieuwe accommodatiebeleid stellen we voor om de bestaande afspraken met de accommodaties te actualiseren en te herzien aan de hand van de nieuwe kaders en beleidsregels. De nieuwe afspraken worden vastgelegd in schriftelijke overeenkomsten.

3. De accommodaties, verenigingen en stichtingen

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste kenmerken van de maatschappelijke accommodaties en haar gebruikers, in de huidige situatie, in de gemeente Heerde beschreven. Maatschappelijke accommodaties zijn geen doel op zich, maar ze zijn bedoeld om de maatschappelijke activiteiten van de verenigingen en andere maatschappelijke initiatieven te huisvesten. Voor een nieuw accommodatiebeleid is het dus belangrijk om een goed beeld te krijgen van de vitaliteit van de verenigingen en stichtingen in Heerde. Zonder dat beeld is accommodatiebeleid 'een slag in de lucht'. Achtereenvolgens wordt inzicht gegeven in het aanbod van accommodaties, het gebruik/de bezetting, de staat van de verenigingen/stichtingen, de tarieven en de wijze van beheer en exploitatie. Het hoofdstuk wordt afgesloten met enkele conclusies.

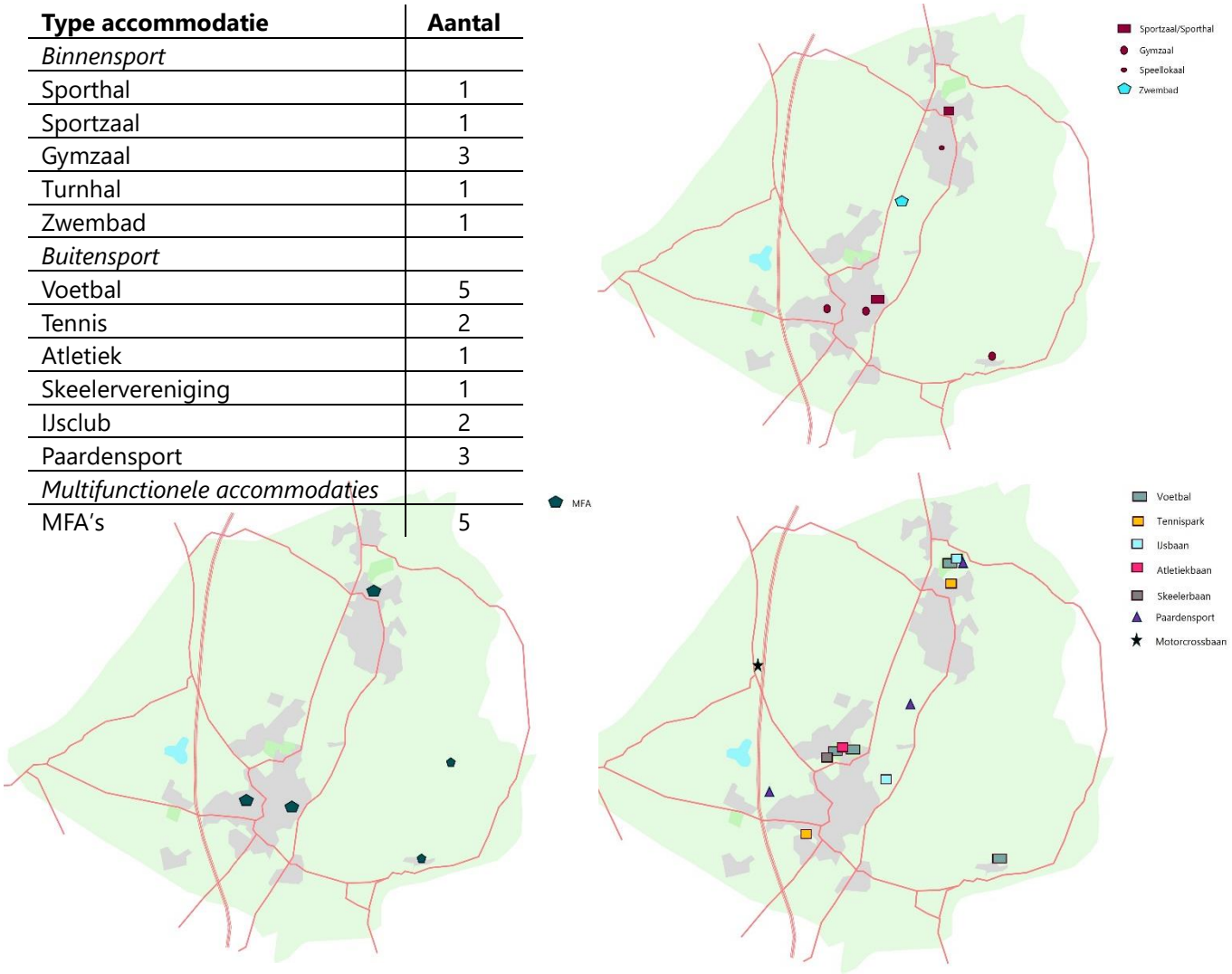
3.2. Aanbod van accommodaties

Aantal

In de volgende tabel is het aanbod van accommodaties van de gemeente Heerde samengevat weergegeven. Sporthal de Faberhal valt qua afmetingen onder de noemer sporthal, maar er zijn slechts twee verhuurbare zaaldelen aanwezig.

Tabel 1. Aanbod van accommodaties in de gemeente Heerde

Type accommodatie	Aantal
Binnensport	
Sporthal	1
Sportzaal	1
Gymzaal	3
Turnhal	1
Zwembad	1
Buitensport	
Voetbal	5
Tennis	2
Atletiek	1
Skeelervereniging	1
IJsclub	2
Paardensport	3
Multifunctionele accommodaties	
MFA's	5

Capaciteit

In de volgende tabel is het aantal binnensport- en buitensportaccommodaties per 25.000 inwoners weergegeven, uitgesplitst naar type accommodatie en naar het aantal zaaldelen (gymzaal = 1 zaaldeel, sportzaal = 2 zaaldelen, sporthal = 3 zaaldelen). Voor de buitensport is alleen de vergelijking te maken tussen de meest populaire sporten, waaronder voetbal en tennis.

Tabel 2. Aantal binnensportaccommodaties per 25.000 inwoners vergeleken met de regio en Nederland.

Type accommodatie	Gemeente Heerde	Gelderland Noord-Oost	Nederland
Sporthallen	1,3	2,8	2,2
Sportzalen	1,3	1,5	1,0
Gymzalen	3,9	6,5	6,4
Zaaldelen (incl. turnhal)	10,4	17,9	15,0
Voetbal	6,5	4,2	3,2
Tennis	2,6	3,1	2,8
Atletiek	1,3	0,3	0,3

Bron: Sportaccommodaties in Nederland/Mulier Instituut 2023

Bij deze tabellen moet direct worden opgemerkt dat deze gegevens geen basis bieden voor verregaande conclusies over de verhouding tussen vraag en aanbod in de gemeente Heerde. Het huidige en te verwachten gebruik/de bezetting van de accommodaties zijn in dat kader veel belangrijker. De gemeente Heerde kan uitvoering geven aan haar wettelijke taak om bewegingsonderwijs te faciliteren met de huidige binnensportvoorzieningen.

Binnen de gemeente Heerde zijn 5 accommodaties die als MFA kunnen worden bestempeld. Niet alle functies worden echter in alle MFA's aangeboden. In de Rhijnsburg worden bijvoorbeeld geen sociaal-culturele en of welzijnsactiviteiten georganiseerd.

Het totaal aantal vierkante meters voor sociaal-culturele en welzijnsactiviteiten wordt geraamd op circa 3.500. Deze raming is gebaseerd op de oude situatie, waarin het Hof van Cramer is meegerekend. Het landelijke kengetal voor sociaal-culturele en welzijnsactiviteiten per inwoner is 0,13 vierkante meter bruto vloeroppervlak (BVO). In de gemeente Heerde is het circa 0,18 vierkante meter BVO.

Spreiding

De accommodaties zijn evenwichtig gespreid over de gemeente. Zie ook voorgaande figuren. De twee grote dorpskernen beschikken vanzelfsprekend over het meeste aanbod. In de nabije toekomst beschikken beide dorpskernen over een grote MFA. In Wapenveld is gestart met de realisatie van een nieuwe MFA met een sportzaal. De functies en gebruikers van MFA Hof van Cramer zullen worden ondergebracht in de nieuwe MFA.

Kwaliteit

De kwaliteit van de binnensportaccommodaties wordt door de gebruikers wisselend beoordeeld. De technische levensduur en de mate waarin er onderhoud wordt gepleegd hebben invloed op de beoordeling. Voor de buitensport geldt dat accommodaties en hun verenigingen die op de

nominatie stonden voor privatisering, een bijdrage hebben ontvangen om het achterstallig onderhoud aan te pakken om daarna zelf de verantwoordelijkheid te dragen voor beheer en onderhoud van de accommodatie.

Er zijn drie relatief jonge MFA's in de gemeente Heerde en twee MFA's die ouder zijn, te weten de Hof van Cramer (1978) in Wapenveld en dorpsaccommodatie De Noord (1976) in Veessen. Met de komst van een nieuwe MFA in Wapenveld, ter vervanging van de Hof van Cramer, is er in Wapenveld op korte termijn weer een toekomstbestendig aanbod voor binnensport, sociaal-culturele- en welzijnsactiviteiten. De beheerstichting van MFA De Heerd heeft een aantal verbeterpunten kenbaar gemaakt om de kwaliteit en functionaliteit naar een hoger plan te tillen.

Functionaliteit

De MFA's worden door de gebruikers positief beoordeeld op (multi)functionaliteit, met uitzondering van MFA Hof van Cramer waarin vooral de akoestiek en ruimtelijke indeling belemmeringen vormt om gelijktijdig meerdere activiteiten uit te voeren. In het Theater binnen De Heerd geeft het dorpshuis aan dat de akoestiek gebrekkig is. De sportaccommodaties, die geen onderdeel van een MFA zijn, worden door de gebruikers doorgaans positief beoordeeld op de (multi)functionaliteit. Voor de buitensport geldt dat het algemene beeld is dat sportparken een gesloten uitstraling hebben en daarmee minder toegankelijk zijn voor bijvoorbeeld ontmoeten, bewegingsonderwijs en/of welzijnsactiviteiten overdag. Ondanks dat vier van de vijf voetbalverenigingen over minimaal één kunstgrasveld beschikt, die voor diverse doeleinden dus multifunctioneel gebruikt kan worden, is hier weinig tot geen sprake van.

3.3. Gebruik/bezetting

Binnensport

Het gebruik/de bezetting van de binnensportaccommodaties biedt nog de nodige ruimte om meer gebruikers te huisvesten, voornamelijk in de avonduren. In de volgende figuur is de bezetting van de accommodaties weergegeven, waarbij onderscheid is gemaakt naar gebruik overdag (voornamelijk door scholen) en in de avond (voornamelijk door verenigingen). De bezetting van de weekenden is hierin niet meegenomen. De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

- Voor een maximale bezetting overdag is gerekend met een bezetting tussen 08:30 – 12:00u en 13:00 – 17:00u.
- Voor een maximale bezetting in de avond is gerekend met een bezetting tussen 18:00 – 22:00u.

In de volgende figuur is per type accommodatie, door middel van een groene stippellijn, weergegeven wanneer sprake is van een goede bezetting.

Figuur 1. De bezetting van binnensportaccommodaties

De vorige figuur laat zien dat het gebruik/bezetting van de gymzalen en sportzalen overal te laag is. Er zijn verschillende verklaringen denkbaar voor de lage bezetting in diverse sportaccommodaties:

- Voor gymzaal De Noord is er sprake van een klein verzorgingsgebied met maar één basisschool.
- De avondbezetting van gymzalen is doorgaans lager, omdat ze door het kleine oppervlak voor veel verenigingen niet functioneel zijn.
- Voor een specifieke turnhal is het lastig om een goede bezetting te realiseren door de mono functionaliteit.

Gesteld kan worden dat er ruim voldoende aanbod is om in de behoefte van de binnensportverenigingen te voorzien.

Buitensport
Voor de buitensportaccommodaties geldt dat er sprake is van overcapaciteit (gemeente breed) voor zowel voetbal als tennis. Op basis van het aantal teams/leden en de planningsnorm van de KNVB en de KNLTB is een berekening gemaakt van het aantal velden dat de verenigingen nodig hebben voor hun trainingen en competities. In de volgende tabel is de verhouding tussen behoefte en aanbod weergegeven, waarbij de behoefte bepaald is door de planningsnorm van de bond en niet door de verenigingen zelf is aangedragen. Bij het huidige aanbod is onderscheid gemaakt tussen natuurgras voetbalvelden (NGV) en kunstgras voetbalvelden (KGV).

Tabel 3. Verhouding vraag en aanbod voetbal- en tennisaccommodaties in de gemeente Heerde seizoen 2024-2025

Voetbal (KNVB richtlijnen)

	Behoefte seizoen 2024-2025				**Aanbod**			**Overschot & tekort**
Club	Wedstrijd	Training	Totaal	Kleedkamers	NGV	KGV	Totaal	
VV SEH	5 (4,5)	2,5	**5**	10	2	2	**4**	**- 1**
VV Heerde	2 (2,0)	1	**2**	4	2	1	**3**	**+ 1**
WZC Wapenveld	2 (1,9)	1	**2**	6	2	1	**3**	**+ 1**
VV Wapenveld	1 (0,3)	1	**1**	2	1	0	**1**	**0**
VV Vevo Veessen	1 (1,0)	1	**1**	2	1	1	**2**	**+ 1**
Tennis (KNLTB richtlijnen)								
Club	**Behoefte**				**Aanbod**			
TV Wapenveld	3-4				**8**			**+ 4-5**
Heerder L.T.C.	5-6				**7**			**+ 1-2**

De tabel laat zien dat bij de voetbalverenigingen Vevo Veessen, WZC Wapenveld en VV Heerde sprake is van een overschot aan velden. Het '+' teken geeft aan dat het aanbod groter is dan de behoefte die benodigd is voor het aantal velden dat nu aanwezig is. Voor SEH geldt het tegenovergestelde en is er sprake van een tekort.

Voor de tennis werken we met een bandbreedte (70-90 leden per baan) omdat de exacte behoefte voor tennisbanen afhangt van het gebruik van de banen voor competitie, toernooien, trainingen en overige evenementen. Ook speelt de demografische opbouw binnen een vereniging een rol voor de bezetting overdag en 's avonds. Uit de vorige tabel blijkt dat het aanbod voor beide tennisclubs groter is dan de behoefte, ook wanneer er 90 leden per baan als uitgangspunt gehanteerd wordt.

3.4. Staat van verenigingen en stichtingen

Binnen-en buitensport
De deelname aan het verenigingsleven in de gemeente Heerde is ronduit hoog. Zo is het percentage inwoners dat lid is van een sportvereniging fors hoger dan het landelijk gemiddelde. Verenigingen en stichtingen in Heerde en Veessen geven aan dat het aantal sportende leden stabiel blijft, uitgezonderd atletiekvereniging De Gemzen en VV SEH waar een stijgende lijn zichtbaar is. In Wapenveld verwachten de meeste sportverenigingen zelfs een stijging van het aantal leden. De meeste verenigingen kijken positief naar het verbreden van hun maatschappelijk aanbod, zoals een

programma voor senioren, aanbod voor mensen met een beperking, samenwerking met het onderwijs, ruimte voor ontmoeting, et cetera.

Sociaal culturele activiteiten
Ook de deelname aan het sociaal-culturele verenigingsleven is hoog. In MFA De Heerd worden, voornamelijk vanaf de middag, diverse culturele activiteiten aangeboden. In MFA Hof van Cramer zijn er ook dagelijks activiteiten. De verwachting is dat ook hier het aantal leden/deelnemers ten minste stabiel blijft.

Inhoudelijke samenwerking
Er is in de verschillende accommodaties nog weinig sprake van inhoudelijke samenwerking. Inhoudelijke samenwerking tussen onderwijs, sport, cultuur en welzijn betekent simpelweg dat deze sectoren samenwerken om activiteiten en programma's te organiseren die de educatieve, sportieve, culturele en welzijnsaspecten met elkaar verbinden. De grootste voordelen zijn dat expertises gebundeld kunnen worden en er een integraal aanbod ontstaat.

Bedreigingen
Landelijke trends laten zien dat ledenaantallen (onder andere door vergrijzing) teruglopen. De verenigingen in de gemeente Heerde geven echter aan stabiel te blijven. Daarnaast wordt het steeds lastiger om voldoende vrijwilligers te vinden en te behouden. Deze trend is ook voelbaar in Heerde. Dit neemt niet weg dat verwacht mag worden dat grote groepen inwoners lid blijven van verenigingen en dat de verenigingen en stichtingen hun maatschappelijke functie ook de komende jaren kunnen blijven waarmaken. Dit is een 'groot goed' en een gunstige uitgangssituatie voor nieuw accommodatiebeleid.

Een andere bedreiging betreft pachtovereenkomsten tussen gemeenten en derden. Zodra een pachtovereenkomst niet wordt verlengd, kan dit grote gevolgen hebben voor de continuïteit van verenigingen en stichtingen. Sportpark Molenbeek is een concreet voorbeeld van een voorziening waar sprake is van een pachtovereenkomst tussen de gemeente en een derde partij, die op korte termijn afloopt.

3.5. Tarieven

Binnensport
Voor de verschillende binnensportvoorzieningen die eigendom zijn van de gemeente gelden uniforme tarieven. De tarieven zijn in lijn met wat landelijk gebruikelijk is.

Buitensport
Voor de buitensportvoorzieningen worden per sport uniforme huurtarieven gehanteerd voor accommodaties die eigendom zijn van de gemeente. Daarmee wordt bedoeld dat alle voetbalverenigingen dezelfde huurprijs betalen, maar deze huursom hoeft niet gelijk te zijn aan die van de atletiekvereniging. De huursommen in de gemeente Heerde liggen lager dan het landelijk gemiddelde. Met name de huurtarieven voor de kunstgrasvelden zijn laag. De huurkosten voor een kunstgrasvoetbalveld zijn hetzelfde als voor een natuurgrasveld, terwijl de gemeentelijke instandhoudingskosten van een kunstgrasveld ongeveer twee keer zo hoog zijn. De verenigingen die gebruik maken van kleed- en wasruimten betalen hier geen huursom voor. Dat is opmerkelijk, omdat de gemeente verantwoordelijk is voor het beheer en groot onderhoud van de kleed- en

wasruimten en hiervoor ook kosten maakt. Echter, de gemeente is nog niet volledig in staat geweest om alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden adequaat uit te voeren.

Sociaal- culturele partijen
Voor de verschillende MFA's die in eigendom zijn van de gemeente gelden uniforme tarieven. Dit zijn tarieven per m2. Er zijn enkele uitzonderingen waarbij individuele afspraken zijn gemaakt waar sprake is van een verkapte huursubsidie (bijvoorbeeld door middel van een huurkorting).

3.6. Beheer en exploitatie

Binnensport
Voor de binnensport geldt dat de gemeente verantwoordelijk is voor beheer- en exploitatie van de Faberhal en gymzalen in de MFA's, uitgezonderd gymzaal De Heerd. Dat betekent dat de gemeente zorg draagt voor het grote planmatige onderhoud, verantwoordelijk is voor verzekeringen, belastingen en de beheertaken die voortvloeien uit dagelijks gebruik. Voor de Faberhal zijn er afspraken gemaakt met stichting 'vrienden van de Faberhal' voor het exploiteren van de kantine. Gebruikers betalen zaalhuur en hebben verder geen rol in beheer en exploitatie.

Buitensport
Het beheer en de exploitatie van buitensportaccommodaties is wat gecompliceerder. Een van de doelstellingen van het huidige accommodatiebeleid was om de buitensport volledig te privatiseren. Dit betekent dat de verenigingen, eventueel via een stichting, verantwoordelijk zijn voor het beheer, onderhoud, (vervangings-)investeringen, verzekeringen en belastingen. De rol van de gemeente beperkt zich tot het verstrekken van subsidies voor beheer en onderhoud, en het financieren van 35% van de kosten voor nieuwe investeringen of vervangingen.

De meeste kleed- en wasruimten van de voetbalverenigingen zijn op kosten van de gemeente gerenoveerd, althans de voetbalverenigingen hebben een bijdrage ontvangen voor achterstallig onderhoud. Volledige privatisering is echter nog niet gerealiseerd zoals oorspronkelijk voorgesteld. Momenteel ontvangen de buitensportverenigingen (met uitzondering van twee tenniscomplexen, twee maneges, een motorcrossbaan en een menterrein) een onderhoudsbijdrage voor de velden en het omliggende groen. Deze bijdrage verschilt per vereniging of accommodatie en dekt niet de volledige onderhoudskosten.

MFA's
De MFA's in de gemeente Heerde hebben verschillende beheervormen. Het bestuur van de huidige Hof van Cramer bestaat enkel uit vrijwilligers. Er is één betaalde kracht verantwoordelijk voor het dagelijks beheer. De Verbinding in Vorchten wordt volledig beheerd en geëxploiteerd door vrijwilligers. In de Rhijnsberg is het schoolbestuur van Stichting Cambium verantwoordelijk voor beheer en exploitatie, uitgezonderd de gymzaal en sanitaire voorzieningen. Voor een groot gedeelte van De Heerd is een beheerstichting de aangewezen entiteit voor beheer en exploitatie. De verschillen in beheer en exploitatie zijn begrijpelijk omdat deze afhangen van eigendomssituatie, samenwerking, gebruik en multifunctionaliteit van de accommodaties. Extra eisen ontstaan door het aantal gebruikers, bezettingsgraden en inhoudelijke samenwerking. Enkele zorgen en knelpunten, ingebracht door de drie grote MFA's, voor beheer- en exploitatie zijn navolgend beschreven. Het is belangrijk om op te merken dat dit opvattingen zijn van de beherende instellingen.

De Heerd
- De beheerstichting kampt met tekorten, voornamelijk door stijgende energiekosten en sterk oplopende kosten aan onderhoud.
- De scholen betalen momenteel niet bij voor de stijgende energiekosten vanwege de Lump Sum-regeling. Hier wordt over onderhandeld.
- Het onderhoud is duur door het esthetische ontwerp van het gebouw en structurele kwetsbaarheden zoals het pvc-dak en mankerende klimaatbeheersysteem. Hierdoor zijn de kosten hoger zijn dan in het Duurzame Meerjaren Onderhoudsplan (DMJOP) is opgenomen.
- Er zijn te weinig bestuursleden, wat de toekomstbestendigheid in gevaar brengt. Daarnaast is er een professionele beheermanager nodig die rechtstreeks onder het bestuur werkt.

Hof van Cramer
- Er is geen harmonisatie van de tarieven.
- Bestuursleden pakken zelf een rol in beheertaken die voortvloeien uit dagelijks gebruik.
- Er is geen partij verantwoordelijk voor programmabeheer, zoals het stimuleren van samenwerking, het organiseren van activiteiten en het vervullen van de rol van gastheer of gastvrouw.
- Er is te weinig functionele capaciteit, waardoor potentiële huurders vaak worden afgewezen.

De Rhijnsberg
- Het is geen kerntaak van het schoolbestuur om het beheer en onderhoud van een multifunctionele accommodatie (MFA) zoals deze op zich te nemen.
- Er is geen exploitatiebijdrage om het onderhoud op peil te houden.
- De kosten voor beheer en onderhoud worden doorberekend aan de huurders die op dat moment in de Rhijnsberg gehuisvest zijn.

3.7. Samenvattende conclusie

Het aanbod van accommodaties is voldoende en goed gespreid over de gemeente Heerde. Dat geldt voor zowel de binnen- en buitensport als voor de MFA's. Het aantal zaaldelen voor de binnensport is lager dan landelijk gebruikelijk, maar de bezetting laat zien dat er nog meer dan voldoende ruimte is om sportieve activiteiten te huisvesten. Ondanks de lage bezetting van de binnensport is de deelname aan het verenigingsleven hoog.
Voor de buitensport geldt dat er sprake is van een kleine overcapaciteit aan voetbalvelden en een forse overcapaciteit aan tennisbanen. Voor de multifunctionele accommodaties is er een licht overschot aan aantal vierkante meters in vergelijking met de benchmark.

De meeste verenigingen en stichtingen verwachten een stabiel aantal leden en deelnemers aan sociaal-culturele activiteiten in de toekomst. De robuustheid van het aantal vrijwilligers komt daarentegen wel onder druk te staan. Dit is een trend die we landelijk terugzien.

De tarieven die gehanteerd worden voor de binnensportaccommodaties en MFA's zijn in lijn met hetgeen landelijk gebruikelijk is. Voor de buitensport valt op dat de huurtarieven lager zijn dan het landelijk gemiddelde en dat de tarieven voor de kunstgrasvelden gelijk zijn aan de natuurgrasvelden. Bovendien wordt er geen huur betaald voor het gebruik van kleedkamers. Omdat de buitensportverenigingen ook grotendeels aan de lat staan voor het onderhoud, is het overigens niet vreemd om een lager huurtarief te betalen.

Op het gebied van beheer en exploitatie is nog winst te behalen. Het privatiseren van de buitensport is voor enkele sporten, waaronder voetbal en atletiek, niet realistisch. De kosten voor het toekomstbestendig in standhouden van de accommodaties wegen niet op tegen de inkomsten. Om voetbal en atletiek betaalbaar te houden is een andere blik op beheer en exploitatie nodig. Ook voor beheer en exploitatie van de MFA's zijn er enkele zorgen die vragen om een andere blik op de beheerconstructie.

4. Ontwikkelingen en opgaven

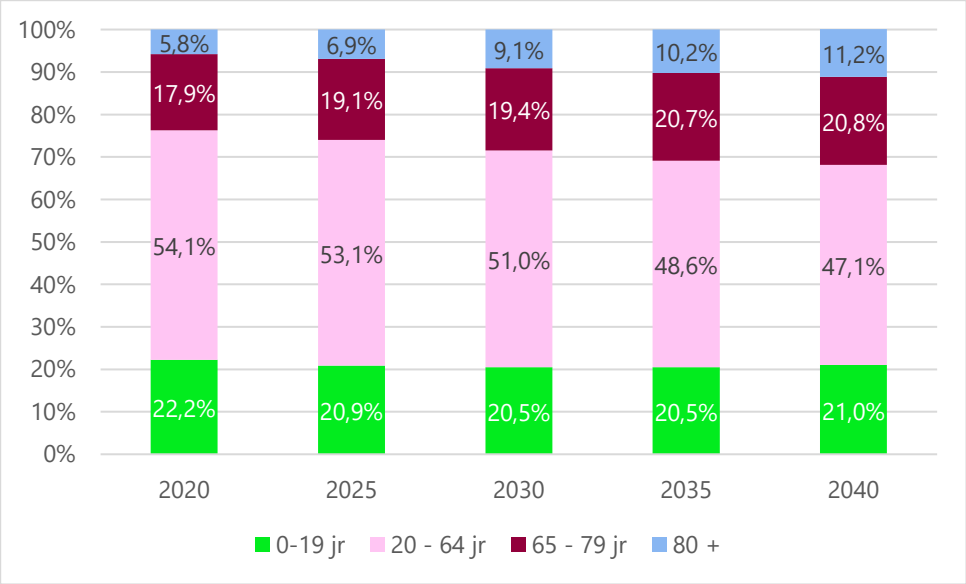
4.1. Inleiding

Naast de staat van de verenigingen, stichtingen en maatschappelijke accommodaties, is ook gekeken naar de maatschappelijke staat van de dorpen binnen de gemeente Heerde. Geschikte accommodaties en programma's/activiteiten zijn essentieel om de huidige en toekomstige maatschappelijke uitdagingen effectief aan te pakken. In dit hoofdstuk volgt een beknopte beschrijving van de maatschappelijke staat van de dorpen in de gemeente Heerde.

4.2. Samenstelling bevolking

Het totaal aantal inwoners in de gemeente Heerde blijft stabiel rond de 19.000 tenminste tot 2040. Het percentage 65-plussers in Heerde is relatief hoog en zal in 2035 zelfs meer dan 30% zijn. Het aantal jongeren van 0 tot 19 jaar blijft stabiel. Met een vergrijzende bevolking is er vaak een stijgende vraag naar gezondheidszorgvoorzieningen. Daarnaast is er meer tijd voor sociale en recreatieve activiteiten.

Figuur 2. Prognose bevolkingssamenstelling t/m 2040.

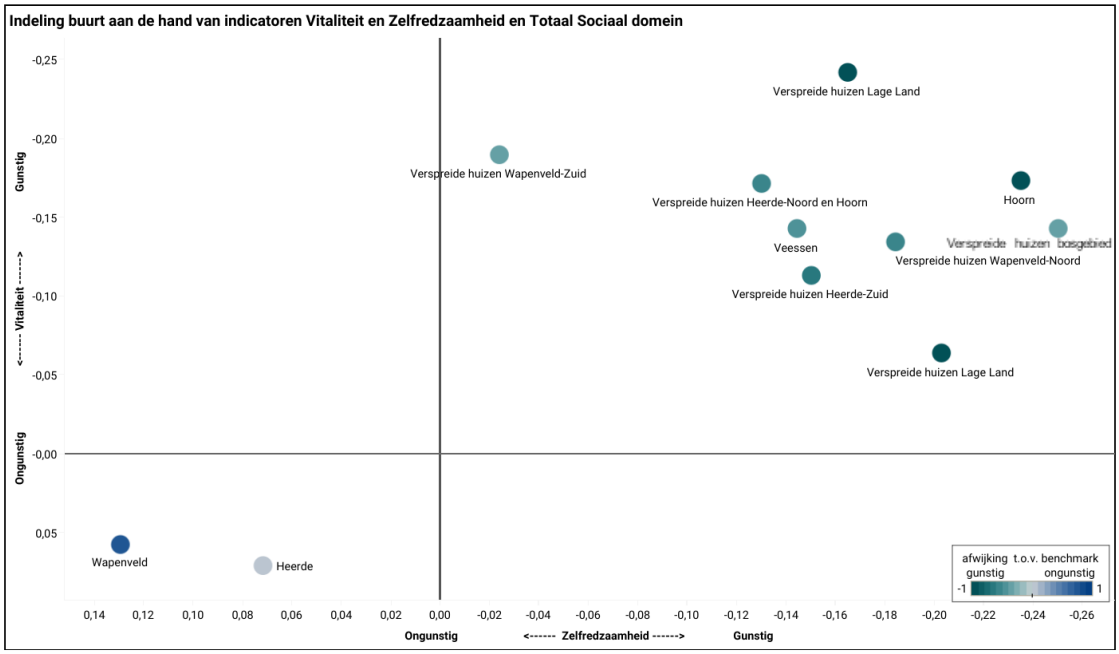

Bron: Bevolkingsstatistiek (CBS) i.c.m. Primos-prognose (ABF Research)

4.3. Vitaliteit en zelfredzaamheid

De vitaliteit en zelfredzaamheid van de inwoners binnen de gemeente verschilt per dorpskern. Vitaliteit betreft met name de fysieke en mentale gezondheid. Zelfredzaamheid heeft met name betrekking op werk, opleiding, financiën en in welke mate er een beroep wordt gedaan op professionele zorg en ondersteuning. In de volgende figuur is de vitaliteit en zelfredzaamheid in een matrix weergegeven.

Figuur 3. Vitaliteit en zelfredzaamheid uitgesplitst naar dorpskernen in gemeente Heerde

Bron: CBS, RIVM, GGD.

De dorpskernen Heerde en Wapenveld scoren beiden minder gunstig op de vitaliteitsindicatoren in vergelijking met vergelijkbare gemeenten in Nederland. Wapenveld scoort daarnaast ook ongunstig op diverse zelfredzaamheidsindicatoren. De kleine dorpskernen Vorchten en Veessen daarentegen scoren gunstig op vitaliteit en zelfredzaamheid ten opzichte van vergelijkbare gemeenten en dus met de kernen Heerde en Wapenveld.

4.4. De maatschappelijke opgave en beleidsspeerpunten

De maatschappelijke opgave verwijst naar uitdagingen of doelstellingen die voortkomen uit maatschappelijke behoeften, problemen of ontwikkelingen. In de dorpskernen Heerde en Wapenveld richt deze opgave zich voornamelijk op ontmoeten, vitaliteit en gezondheid. Gezien de vergrijzing en de druk op de zorg is het belangrijk om de groeiende groep senioren zo lang mogelijk vitaal en zelfredzaam te houden, zodat zij zelfstandig kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. In Wapenveld wordt laag gescoord op zelfredzaamheid en vitaliteit. De opgave in dit dorp vereist inzet vanuit verschillende domeinen, zoals welzijn, fysieke en mentale gezondheid, en sociale ondersteuning. Het achterliggende doel is om het beroep op professionele zorg- en hulpverlening zo lang mogelijk uit te stellen. In Vorchten en Veessen is het wenselijk om de goede maatschappelijke uitgangspositie te behouden en maatschappelijke initiatieven van de inwoners blijvend te faciliteren.

In de Omgevingsvisie zet de gemeente haar koers voor de fysieke leefomgeving uit voor de komende jaren. Onder meer op het thema gezonde woon- en leefomgeving omschrijft de Omgevingsvisie wat de gemeente wil bereiken, en dit doet ze aan de hand van drie pijlers:

- Waardevol wonen; er zijn voldoende betaalbare woningen die aansluiten bij de behoeften van de woningzoekenden.

- Positieve gezondheid; de omgeving nodigt uit tot ontmoeting en beweging en draagt bij aan een gezonde levensstijl.
- De openbare ruimte als visitekaartje; de fysieke leefomgeving is multifunctioneel, toegankelijk en gezond.

Voor de laatste twee pijlers is een stevige inzet van verenigingen en stichtingen en hun accommodaties nodig.

4.5. Samenvattende conclusie

In het vorige hoofdstuk is geconcludeerd dat er voldoende voorzieningen zijn op het gebied van sport, cultuur, zorg en welzijn. De bevolkingsprognose laat zien dat de gemeente Heerde in aantallen niet zal groeien, maar dat de samenstelling van de bevolking wel zal veranderen. De komende jaren zal de gemeente Heerde verder vergrijzen. Hoewel deze demografische verschuiving geen invloed zal hebben op het kwantitatieve aanbod van voorzieningen, heeft het wel invloed op het kwalitatieve aanbod. Met het kwalitatieve aanbod wordt bedoeld de functies die in de accommodaties worden gehuisvest om de maatschappelijke opgaven effectief aan te kunnen pakken.

In de dorpskern Heerde ligt de maatschappelijke opgave vooral bij het bevorderen van sociale interactie, vitaliteit en gezondheid door middel van ontmoetingsplekken en gezondheidsbevorderende activiteiten. In Wapenveld zijn er relatief grote groepen kwetsbare inwoners, en met de vergrijzing zal dit aantal toenemen. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat de groeiende groep senioren zo lang mogelijk vitaal, zelfredzaam en zelfstandig blijft deelnemen aan de samenleving. Dit vereist een veelzijdige aanpak met inzet vanuit verschillende domeinen, zoals gezondheid, welzijn en sociale cohesie. Voorbeelden hiervan zijn initiatieven gericht op Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO), sociale netwerken en toegankelijke zorgdiensten.

Samengestelde voorzieningen, waarin sport, cultuur, zorg en welzijn onder één dak of in een beperkt ruimtelijk gebied worden aangeboden, maken het eenvoudig om samen te werken aan de maatschappelijke opgave. In de gemeente Heerde vormen MFA De Heerd en de nieuw te realiseren MFA in Wapenveld het hart van deze dorpskernen om de maatschappelijke opgave, samen met de buitensportaccommodaties, het hoofd te kunnen bieden.

5. Uitgangspunten nieuw beleid

5.1. Inleiding

Om tot nieuw accommodatiebeleid te komen is het van belang om eerst uitgangspunten te formuleren. Dit is gedaan op basis van de bevindingen van de Rekenkamercommissie, analyses van de sociaal economische en sportieve staat van de woonkernen binnen de gemeente Heerde, de staat van de accommodaties, een analyse van de gemeentebegroting en de bestaande afspraken. Het opstellen van uitgangspunten helpt bij het ontwikkelen van nieuw accommodatiebeleid. Dit zorgt voor een effectief en doelgericht beleid dat goed aansluit bij de behoeften van de gemeenschap en de belangen van alle betrokkenen.

In het eerste kwartaal van 2024 zijn er uitgangspunten voor nieuw accommodatiebeleid geformuleerd en vastgelegd in een uitgangspuntennotitie. Het betreft de volgende uitgangspunten:

- Maatschappelijke opgave centraal
- Versterken samenhang en samenwerking
- Harmonisatie en transparantie
- Eenduidig subsidie- en tarievenbeleid
- Aanscherpen rol gemeente

5.2. Samenvattend

De uitgangspuntennotitie is als bijlage toegevoegd. Hieronder volgt per uitgangspunt een beknopte beschrijving.

Maatschappelijke opgave centraal
De bijdrage van accommodaties aan de maatschappelijke opgave gaat in de toekomst zwaarder meewegen. Anders gezegd, accommodaties die onvoldoende bijdragen aan de maatschappelijke opgave, zouden niet in aanmerking moeten komen voor een (financiële) bijdrage van de gemeente.

Versterken samenhang en samenwerking
De gemeente Heerde blijft inzetten op samengestelde accommodaties waar bewegen, onderwijs, ontmoeten, sport, welzijn en zorg onder één dak of binnen een beperkt ruimtelijk gebied aangeboden kunnen worden. Multifunctionele accommodatie De Heerd en de plannen voor de nieuwe MFA in Wapenveld zijn hier goede voorbeelden van. In deze brede maatschappelijke voorzieningen is een goede samenwerking, ook in het beheer, van groot belang.

Harmonisatie en transparantie
De gemeente Heerde streeft naar een geharmoniseerd en transparant speelveld. De gemeente richt zich op een gelijke behandeling van gelijke accommodaties. Dit houdt in dat, als een accommodatie voldoende bijdraagt aan de maatschappelijke opgave, de verdeling van kosten (totstandkoming en instandhouding) voor alle gelijksoortige accommodaties min of meer dezelfde is. Harmoniseren betekent overigens niet dat de situatie van eigendom en beheer voor alle accommodaties exact dezelfde moet zijn (uniformeren). De verschillen in eigendom en beheer kunnen gehandhaafd blijven. De gemeente neemt echter ongeacht de specifieke situatie van eigendom en beheer, voor vergelijkbare accommodaties, vergelijkbare kosten voor haar rekening.

Eenduidig subsidie- en tarievenbeleid
Het nieuwe tarievenbeleid is simpel, transparant en biedt duidelijkheid over de tariefbepaling per type accommodatie. Er worden kostprijsgeoriënteerde tarieven gehanteerd, wat betekent dat de hoogte van de tarieven wordt gerelateerd aan de kosten van het type voorziening. Om vanuit een kostprijsberekening te komen tot reële en transparante tarieven, die de toegankelijkheid van accommodaties niet onbetaalbaar maken, wordt gestreefd naar een bepaald dekkingspercentage per type accommodatie.

Rekenvoorbeeld: Indien een voorziening €100.000 per jaar kost inclusief vaste lasten en de inkomsten voor deze voorziening jaarlijks €10.000 is, is er sprake van een dekkingspercentage van 10%. Voor de buitensportaccommodaties ligt het dekkingspercentage landelijk gemiddeld tussen de 5- en 10%. Voor de binnensportaccommodaties en de MFA's ligt dit percentage tussen de 20- en 40%.

Aanscherpen rol gemeente
De gemeentelijke rol versus de rol van verenigingen en stichtingen moet helder zijn. Er moet duidelijkheid komen over de wijze waarop de bijdrage aan de maatschappelijke opgave wordt beoordeeld. Daarnaast moet er een goede en gedetailleerde afbakening van de onderdelen en het type accommodatie waaraan de gemeente bijdraagt komen, evenals de omvang van de gemeentelijke bijdrage.

De hiervoor beschreven uitgangspunten vormen de basis voor het nieuwe accommodatiebeleid van de gemeente Heerde. Door deze duidelijke richtlijnen kunnen we ervoor zorgen dat de accommodaties optimaal bijdragen aan de maatschappelijke doelen van de gemeente. De volgende stap is om deze uitgangspunten te vertalen naar een concreet afwegingskader. Dit afwegingskader helpt de gemeente bij het nemen van onderbouwde en transparante beslissingen over welke accommodaties en initiatieven in aanmerking komen voor gemeentelijke steun. In het volgende hoofdstuk gaan we hier dieper op in.

6. Het afwegingskader

6.1. Inleiding

Het afwegingskader is een instrument, als onderdeel van het accommodatiebeleid, dat de gemeente gebruikt om onderbouwde en transparante besluiten te nemen over het al dan niet bijdragen aan de totstandkoming en instandhouding van accommodaties. Het afwegingskader kan aan de voorkant al door verenigingen en stichtingen gebruikt worden bij het onderbouwen van aanvragen. In dit hoofdstuk beschrijven we voor wie en welke accommodaties, verenigingen en stichtingen het afwegingskader van toepassing is. Daarna volgt een uiteenzetting van de onderwerpen in het afwegingskader. Tot slot volgt een paragraaf die ingaat op het gebruik van het afwegingskader, de procedures en wat het betekent voor de huidige situatie.

6.2. Voor wie?

Het gemeentelijke accommodatiebeleid is niet voor iedereen bedoeld. Het heeft tot doel om maatschappelijke initiatieven mogelijk te maken en niet om (semi)-commerciële initiatieven, die ook zonder subsidie doorgang zouden vinden, te ondersteunen. Om oneigenlijk gebruik van het accommodatiebeleid tegen te gaan, kunnen alleen organisaties die aan de volgende criteria voldoen, een beroep doen op een gemeentelijke bijdrage:

- Stichtingen en verenigingen: De aanvragen moeten worden ingediend door stichtingen of verenigingen. De gemeente zal dit controleren aan de hand van de statuten of de concept-statuten bij een nieuw initiatief.
- Gevestigd in de gemeente Heerde: Het accommodatiebeleid staat uitsluitend open voor verenigingen of stichtingen die zijn gevestigd in de gemeente Heerde, dat moet blijken uit de inschrijving bij de Kamer van Koophandel of de intentie van de aanvrager bij een nieuwe aanvraag.
- Geen winstoogmerk, dat eveneens moet blijken uit de statuten of de concept-statuten bij een nieuw initiatief.
- Het initiatief moet betrekking hebben op bewegen, ontmoeten, sporten, cultuur en/of welzijn.
- Indien het een aanvraag op het gebied van sport betreft, is de vereniging of stichting ingeschreven bij een bij de NOC*NSF aangesloten bond.

6.3. De thema's

Het afwegingskader bestaat uit drie thema's, te weten:

- De maatschappelijke functie
- De accommodatie
- Beheer en exploitatie

In deze paragraaf worden de thema's nader toegelicht en onderverdeeld in onderwerpen. De onderwerpen die hierbij centraal staan, zijn weergegeven in de volgende tabel. Het volledige afwegingskader is opgenomen als bijlage, waarin een uitgebreide uiteenzetting en toelichting per onderwerp is weergegeven. De gevraagde informatie per onderwerp is zoveel mogelijk geobjectiveerd om een goede afweging te maken en de ruimte voor verschillende interpretaties te minimaliseren.

De maatschappelijke functie

Draagt een accommodatie (bestaand of nieuw) in voldoende mate bij aan de maatschappelijke opgave in het verzorgingsgebied?

De accommodatie

Is er sprake van een accommodatie die op het gebied van capaciteit, kwaliteit en multifunctionaliteit past bij het beoogde gebruik? Bij dit thema wordt specifiek naar het gebouw gekeken. De aanvraag kan betrekking hebben op nieuwbouw, renovatie, maar ook op bijdragen aan het onderhoud. De beoordeling concentreert zich rond de vraag of er sprake is van een reëel verzoek. Nagegaan wordt of de aanvrager niet overvraagt, of de aanvraag bijdraagt aan toekomstbestendigheid van het accommodatieaanbod, of duurzaamheid wordt bevorderd, et cetera.

Beheer en financiering

Is er sprake van een toekomstbestendige opzet van beheer, exploitatie en financiering?
Bij dit thema wordt gekeken naar de robuustheid van de aanvrager, de mate waarin beheer bijdraagt aan de maatschappelijke opgave en of het verantwoord is om als gemeente financieel bij te dragen.

Tabel 4. Onderwerpen per thema voor het afwegingskader

De maatschappelijke functie	De accommodatie	Beheer en financiering
Bijdrage aan beleid/ maatschappelijke opgave	Capaciteit	Samenwerking in beheer
Bereik en omvang	Plaats/locatie	Bestuurskracht
Inhoudelijke samenwerking	Multifunctionaliteit	Vrijwilligerskader
Toekomstbestendigheid	Clustering	Gezonde financiële basis
Innovatief gehalte	Samenwerking bij realisatie	Noodzaak gemeentelijke bijdrage
Mate van inbedding	Duurzaam	Afbreukrisico
	Toegankelijkheid	Hardheidsclausule

Een aantal onderwerpen is dermate belangrijk dat daarvoor een afzonderlijke ondergrens geldt:

- Noodzaak gemeentelijke bijdrage: De gemeente Heerde beoordeelt of de aanvraag noodzakelijk is voor het behoud en de ontwikkeling van de accommodatie en haar functie(s). Dit betekent dat er een duidelijke motivatie moet zijn waarom de gemeentelijke bijdrage onmisbaar is. De gemeente kijkt ook of het merendeel van de Nederlandse gemeenten bijdraagt aan soortgelijke accommodaties, wat de relevantie en noodzaak van dergelijke steun kan bevestigen.
- Bereik en omvang: De aanvrager moet aantonen dat tenminste 50% van de leden/deelnemers woonachtig is in de gemeente Heerde.

Het belang van verschillende onderwerpen in het afwegingskader kan variëren afhankelijk van het type aanvraag, de aard van de accommodatie en het verzorgingsgebied. Aanvragers moeten zich allereerst afvragen of er een noodzaak is voor een gemeentelijke bijdrage en of het gebruikelijk is dat gemeenten dergelijke verzoeken ondersteunen.

6.4. Welke type accommodaties en welke onderdelen?

Voor het gebruik van het afwegingskader is het allereerst belangrijk om te weten welke type accommodaties en onderdelen hiervan onderdeel uitmaken van het accommodatiebeleid. Voor het accommodatiebeleid in de gemeente Heerde betekent dit de binnen- en buitensportaccommodaties en multifunctionele accommodaties.
Bij het bepalen van de investeringen en bijdrage in het onderhoud beperkt de gemeente Heerde zich tot die onderdelen van de accommodaties die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de activiteiten. In deze paragraaf wordt de afbakening van de accommodatieonderdelen waaraan de gemeente bijdraagt op hoofdlijnen beschreven. De gedetailleerde uitwerking/demarcatielijst is te vinden in de bijlage.

Binnen- en buitensport

Voor de binnen- en buitensport geldt het volgende:

- De afbakening is volledig gebaseerd op normeringen van sportbonden of algemeen geldende ruimtenormen. Deze normen zijn aan verandering onderhevig. Als uitgangspunt geldt dat telkens de nieuwste normen worden gehanteerd. Voor wat betreft de sport zijn dit de normen zoals gepubliceerd in het Handboek Sportaccommodaties.
- Alle sportbonden evalueren periodiek de normen die zij aan accommodaties stellen. Van tijd tot tijd leiden die evaluaties tot bijstelling van de normen. Het accommodatiebeleid van de gemeente Heerde heeft als uitgangspunt dat dergelijke nieuwe eisen niet direct worden omgezet in aanpassingen van bestaande accommodaties. Dat zou immers - telkens als een nieuwe eis of norm wordt uitgebracht - een forse investering en ook desinvestering met zich mee kunnen brengen.
- Nieuwe eisen/normen worden pas in praktijk gebracht op het moment dat een grootschalige renovatie van bestaande accommodatie noodzakelijk is en dan nog alleen als het ruimtelijk en/of qua gebouw mogelijk is en de kosten in redelijke verhouding staan tot het doel.
- Specifiek voor de buitensport geldt dat normen voor het vaststellen van het aantal velden en banen in de praktijk vrijwel altijd leidt tot een behoefte aan velden of banen met een getal achter de komma. Bijvoorbeeld dat een vereniging 1,2 velden nodig heeft. In dat geval is het vervolgens de vraag of de gemeente nu 1 of 2 velden moet aanleggen (1,2 veld bestaat nu eenmaal niet). In dat geval wordt voorgesteld dat een tweede veld wordt aangelegd onder de volgende omstandigheden:
  - De behoefte aan velden is 1,25 veld of hoger (of 2,25 in geval van een 3e veld, enzovoorts).
  - De behoefte is structureel, blijkend uit het afwegingskader.

De beschrijving van de noodzakelijke ‘basisvoorzieningen’ houdt niet in dat verenigingen niet zelf kunnen kiezen om ‘meer te doen’ of voor een hoger afwerkingsniveau te kiezen. Echter, het is dan zo vastgesteld dat de kosten die hiermee gepaard gaan door de vereniging zelf gedragen moeten worden.

Multifunctionele accommodaties (MFA’s)

In de gemeente Heerde zijn meerdere multifunctionele accommodaties, die een of meerdere functies vervullen op het gebied van; sociaal culturele activiteiten, zorg en welzijn, binnensport en/of het onderwijs. Voor de MFA’s geldt dat er eerst en vooral gekeken wordt of de ruimten die worden gebruikt ook nodig zijn voor maatschappelijke activiteiten. Net als bij de buitensport wordt ook

voor de MFA's gekeken naar: de capaciteit in relatie tot de bezetting, de kwaliteit en of de (multi)functionaliteit past bij het beoogde gebruik.

6.5. Het gebruik

Het gebruik van het afwegingskader geldt voor de totstandkoming en de instandhouding van maatschappelijke voorzieningen. Het afwegingskader heeft het gevaar in zich dat de gemeente, op een kille en afstandelijke wijze, aanvragen van stichtingen en verenigingen beoordeelt en goedkeurt of afwijst. Dit is niet de bedoeling van het afwegingskader. De basisinsteek is om:

- Verenigingen en instellingen een handreiking te bieden bij het onderbouwen van hun aanvragen en hen daarbij te ondersteunen.
- Een compleet en genuanceerd beeld te krijgen over maatschappelijke functie, accommodatie en beheer en exploitatie. Op basis hiervan kunnen plannen bijgesteld en of verbeterd worden.

De procedure

Organisaties die een bijdrage van de gemeente verlangen moeten een schriftelijke aanvraag indienen, waarin zij hun plannen onderbouwen op drie thema's zoals eerder beschreven. Het betreft de volgende typen aanvragen:

- Realisatie, vernieuwbouw of uitbreiding van een accommodatie of sportvelden.
- Instandhouding van accommodaties of sportvelden (renovatie, beheer en onderhoud).

De procedure is dan als volgt:
Een vereniging of stichting dient bij de gemeente een aanvraag in. De aanvraag wordt beoordeeld door de gemeente aan de hand van het afwegingskader. Na de beoordeling neemt het college een besluit (indien meer budget dan begroot moet de raad worden meegenomen) en wordt de aanvraag toegekend, wordt de indiener gevraagd de aanvraag aan te passen of volgt een afwijzing. De aanvragen worden in volgorde van binnenkomst behandeld.

Wanneer te gebruiken?

In Heerde zijn er veel accommodaties, verenigingen en stichtingen die aan de voorwaarden voldoen om een aanvraag te mogen indienen. Er zijn echter verschillen voor de totstandkoming en instandhouding van voorzieningen. Wij maken een onderscheid tussen totstandkoming, renovatie/vernieuwbouw en instandhouding.

Totstandkoming

Nieuwe aanvragen voor totstandkoming kunnen vanaf inwerkingtreding van het nieuwe accommodatiebeleid worden ingediend.

Renovatie/vernieuwbouw

Voor de renovatie/vernieuwbouw van een accommodatie of sportvelden geldt dat de meeste accommodaties al jaren geleden zijn gerealiseerd. Op dat moment golden waarschijnlijk andere normen en was het gemeentelijke beleid ook anders. Voor renovatie/vernieuwbouw geldt dat het invoeren van nieuw accommodatiebeleid niet inhoudt dat bestaande accommodaties direct aangepast gaan of moeten worden. Voor deze omstandigheid geldt dat accommodaties pas worden aangepast als:

- Een grootschalige renovatie van bestaande accommodatie noodzakelijk is.
- De aanpassing ruimtelijk en/of qua gebouw mogelijk is.

- Dispensatie door de sportbond (in geval van een sportaccommodatie) niet tot de mogelijkheden behoort.
- De kosten in redelijke verhouding staan tot het doel.

Het is goed mogelijk dat verenigingen en stichtingen in het verleden zelf hebben geïnvesteerd in voorzieningen die in het nieuwe beleid onderdeel zijn van de gemeentelijke verantwoordelijkheid. Omgekeerd geldt hetzelfde. Uitgangspunt is dat dergelijke verschillen – met de komst van het nieuwe accommodatiebeleid – niet worden gecompenseerd, verrekend of gerepareerd. Het nieuwe accommodatiebeleid geldt pas vanaf inwerkingtreding.

Instandhouding
Er zijn verenigingen en stichtingen die jaarlijks al een financiële bijdrage voor instandhouding ontvangen. Zij hoeven geen volledige aanvraag in te dienen bij de inwerkingtreding van het nieuwe beleid om bijdragen te ontvangen. Wel worden de bedragen voor instandhouding geharmoniseerd en wordt er gekeken of er sprake is van over- en of ondercapaciteit.

Er zijn mogelijk ook verenigingen en stichtingen die in voldoende mate een maatschappelijke functie vervullen, maar geen financiële bijdrage voor instandhouding ontvangen. Deze partijen kunnen een plan indienen bij de gemeente, waarbij het afwegingskader als leidraad gebruikt kan worden. Bij de inwerkingtreding van het nieuwe beleid zullen de aanvragen beoordeeld worden.

7. De beleidsregels

7.1. Inleiding

Op het moment dat een aanvraag wordt goedgekeurd, komt het initiatief in aanmerking voor financiële ondersteuning door de gemeente Heerde. Daarbij geldt dat er onderscheid is naar aanvragen voor de totstandkoming van accommodaties of instandhouding. In dit hoofdstuk beschrijven wij de gemeentelijke rol bij totstandkoming en instandhouding en welke beleidsregels daarbij horen. Ook worden in dit hoofdstuk de tarieven, en regelgeving hieromtrent, per type accommodatie en de huursystematiek beschreven.

7.2. De gemeentelijke rol

De rol van de gemeente Heerde bij de ondersteuning van accommodatie-initiatieven is van groot belang om sport, cultuur en overige maatschappelijke activiteiten die bijdrage aan de maatschappelijke opgave betaalbaar te houden. We maken in deze paragraaf onderscheid tussen totstandkoming en instandhouding van binnensport, buitensport en multifunctionele accommodaties.

Totstandkoming

Totstandkoming betreft realisatie (nieuwbouw), vernieuwbouw of uitbreiding van een accommodatie. De financiële bijdrage van de gemeente heeft alleen betrekking op de subsidiabele kosten. Subsidiabele kosten zijn:

- Grondkosten: verwerving grond, kosten bouwrijp maken.
- Bouwkosten gebouw, installaties, velden, sport- en parkinfrastructuur.
- Bijkomende kosten zoals onderzoeken en leges.
- Voorbereidings- en begeleidingskosten: architect, ingenieurs, kostencalculatie, toezicht, directievoering.

Deze kosten worden vergoed voor de voorzieningen die nodig zijn voor de uitoefening van de activiteiten die plaats gaan vinden in de accommodatie (basisvoorzieningen). Voor de binnen- en buitensport betreft het alle voorzieningen die nodig zijn voor de uitoefening van de sport (aantal en kwaliteit conform de normen van de sportbonden). Voor de MFA's geldt een soortgelijke redenatie. In de bijlage treft u de demarcatie details aan van onderdelen die wel en niet tot een basisvoorziening behoren.

Instandhouding

Dit betreft de bijdragen aan renovatie of onderhoud van de accommodaties. Instandhouding betreft alle activiteiten en maatregelen die nodig zijn om een accommodatie, sportvelden/banen en overige opstallen, in goede staat te behouden (conditiescore 3 volgens NEN2767). Dit omvat zowel het reguliere onderhoud als het grote planmatige onderhoud en het reserveren voor vervangingen. Ook hiervoor geldt dat het alleen over de basisvoorzieningen gaat.

Binnensport

Voor de binnensportaccommodaties zijn de volgende beleidsregels van toepassing voor de totstandkoming en instandhouding.

- Totstandkoming van binnensportaccommodaties is de verantwoordelijkheid van de gemeente.
- De instandhouding is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en een stichting of commerciële exploitant.
    - De gemeente draagt zorg voor het grote, planmatige onderhoud, voor het eigenaardeel van verzekeringen, belastingen en heffingen en voor het contractbeheer.
    - Het gebruikersbeheer (beheertaken die voortvloeien uit dagelijks gebruik) van één of meerdere binnensportaccommodaties is de verantwoordelijkheid van één of meerdere beherende instellingen (stichting of commerciële exploitant) die hiervoor een exploitatiebijdrage ontvangt.

Met deze beleidsregels behoudt de gemeente de regie door afspraken over het gebruikersbeheer vast te leggen in een exploitatieovereenkomst met een beherende partij. Het verdient echter nog aandacht om de juiste beheerconstructie uit te werken. Op deze manier hoeft de gemeente zich alleen te concentreren op de totstandkoming en het eigenaarbeheer van de binnensportaccommodaties, waardoor ambtenaren niet belast worden met de dagelijkse gang van zaken.

Buitensport

Voor de buitensportaccommodaties zijn de volgende beleidsregels van toepassing voor de totstandkoming en instandhouding.

- Totstandkoming van de velden/banen is de verantwoordelijkheid van de gemeente.
- Instandhouding van de velden/banen, niet zijnde dagelijks onderhoud, is de verantwoordelijkheid van de gemeente*. Denk hierbij aan:
    - Het cultuurtechnisch onderhoud zoals maaien, prikken, rollen, bemesten, beregenen, vegen, et cetera. In wezen alle kosten voor het onderhoud aan de velden (zowel natuurgras als kunstgras).
    - Reservering van groot onderhoud en vervangingen van bijvoorbeeld de diverse toplagen van velden/banen.
- Dagelijks onderhoud is de verantwoordelijkheid van de verenigingen. Hiermee wordt bedoeld het herstellen van speelschade, bladvrij houden, belijnen en kanten bij maaien.
- Totstandkoming en instandhouding van kleed-clubgebouw (alleen basisvoorziening, niet zijnde kantine en bestuurskamer) is de verantwoordelijkheid van de gemeente.
- De kosten voor totstandkoming en instandhouding die niet als basisvoorziening geduid worden, zijn voor de vereniging.

* De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de instandhouding houdt niet in dat de gemeente deze taken zelf moet uitvoeren. Het is ook mogelijk dat de gebruikers (verenigingen/stichtingen), onder voorwaarden, een vergoeding ontvangen voor het uitvoeren van het onderhoud aan de velden/banen (gebeurd in de huidige situatie ook al voor een deel). Die voorwaarden hebben betrekking op de kwaliteit van het onderhoudswerk (bestek en controle). De bijdragen worden waar mogelijk vastgesteld op basis van meerjarenonderhoudsplanningen (MJOP's).

Multifunctionele accommodaties (MFA's)

Voor de multifunctionele accommodaties zijn in wezen dezelfde beleidsregels van toepassing voor de totstandkoming en instandhouding als voor de binnensport.

- Totstandkoming van MFA's is de verantwoordelijkheid van de gemeente.
- De instandhouding is een gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen de gemeente en een stichting of commerciële exploitant.
    - De gemeente draagt zorg voor het grote, planmatige onderhoud, voor het eigenaardeel van verzekeringen, belastingen en heffingen en voor het contractbeheer.
    - Het gebruikersbeheer (beheertaken die voortvloeien uit dagelijks gebruik) van één of meerdere MFA's is de verantwoordelijkheid van één of meerdere beherende instellingen (stichting of commerciële exploitant) die hiervoor een exploitatiebijdrage ontvangt.

Net als voor de binnensportaccommodaties behoudt de gemeente de regie door afspraken over het gebruikersbeheer vast te leggen in een exploitatieovereenkomst met een beherende partij. Het verdient echter nog aandacht om de juiste beheerconstructie uit te werken. Op deze manier hoeft de gemeente zich alleen te concentreren op de totstandkoming en het eigenaarbeheer van de MFA's, waardoor ambtenaren niet belast worden met de dagelijkse gang van zaken.

Aanvullend

De bijdrage en kosten voor de totstandkoming en instandhouding van voorzieningen die van toepassing zijn op zowel basis- als niet-basisvoorzieningen worden naar rato verdeeld op basis van vierkante meters. Dit betreft bijvoorbeeld investeringen in CV-installaties en dakrenovaties. Eenzelfde systematiek wordt toegepast op kosten voor verzekeringen en belastingen.

Subsidieregelingen

Bij de uitvoering van het accommodatiebeleid wordt te allen tijde gekeken naar beschikbare subsidiemogelijkheden om de financiële lasten voor zowel de gemeente als de verenigingen te verlichten. Twee belangrijke subsidieregelingen (op dit moment) zijn de BOSA-regeling en de SPUK stimulering sport regeling.

De BOSA-regeling is bedoeld voor sportverenigingen en stichtingen en biedt subsidies voor investeringen in bouw, onderhoud en duurzame aanpassingen van sportaccommodaties. Hierbij worden de BTW-kosten meegerekend in de subsidieaanvraag.

De SPUK stimulering sport regeling is gericht op gemeenten en biedt ook specifieke uitkeringen voor investeringen in sportaccommodaties inclusief het onderhoud. Een belangrijk voordeel van deze regeling is dat de gemeente de BTW kan terugvorderen, wat de netto kosten verlaagt.

Bij het bepalen van de rolverdeling tussen de gemeente en de verenigingen wordt overwogen of de verantwoordelijkheid voor het aanvragen van subsidies bij de verenigingen wordt neergelegd, waarbij de gemeente de resterende kosten dekt. Indien de gemeente zelf investeert, zijn de uiteindelijke kosten voor de gemeente vergelijkbaar door de mogelijkheid tot BTW-terugvordering. Beide regelingen kunnen niet gecombineerd worden voor eenzelfde aanvraag.

Over- en ondercapaciteit buitensport
De gemeente levert uitsluitend een financiële bijdrage aan de realisatie en instandhouding van de voorziening waarbij geen sprake is van overcapaciteit. Voor de buitensport betreft dit het aantal velden, kleed- en wasruimten et cetera. De omvang van verenigingen kan aan schommelingen onderhevig zijn. Verenigingen kunnen groeien of krimpen waardoor de situatie kan ontstaan dat een vereniging (al dan niet tijdelijk) teveel of juist te weinig velden of voorzieningen heeft. Er moet dus een goede regeling komen voor de wijze waarop vraag en aanbod in evenwicht blijven en de wijze waarop een teveel of tekort aan accommodatie wordt gefinancierd. In de bijlage treft u de voorgestelde regeling.

7.3. Tarieven en huursystematiek

Het nieuwe tarievenbeleid is simpel, transparant en biedt duidelijkheid over de tariefbepaling per type accommodatie. Voorgesteld wordt om kostprijsgeoriënteerde tarieven te hanteren, wat betekent dat de hoogte van de tarieven wordt gerelateerd aan de kosten van het type voorziening. Om vanuit een kostprijsberekening te komen tot reële en transparante tarieven die de toegankelijkheid van accommodaties niet onbetaalbaar maken, wordt gebruikgemaakt van dekkingspercentages voor de maatschappelijke partijen. De gemeente wil dat op die manier het gebruik van de accommodaties betaalbaar blijft voor alle inwoners. Maatschappelijke tarieven houden direct in dat de gemeente op indirecte wijze de accommodaties blijft subsidiëren.

Binnensport
- De beherende instelling wordt een kostendekkende huur in rekening gebracht.
- Tarief per sportzaal/zaaldeel per uur, zoals momenteel het geval is, blijft behouden en is in lijn met wat te doen gebruikelijk is binnen Nederlandse gemeenten. Wel wordt er een jaarlijkse indexatie doorgevoerd.
- Commerciële partijen betalen een kostendekkende huur.
- Voor de niet noodzakelijke voorzieningen (kantines en eventuele bestuurskamer) die niet multifunctioneel worden ingezet wordt een kostendekkende huur in rekening gebracht.

Tabel 5. Tarieven zoals ze van toepassing zijn in 2024.

	uurtarief*		
Type accommodatie	maatschappelijk	maatschappelijk/commercieel	commercieel
Gymzaal & speellokaal	€ 12,80	€ 16,00	€ 19,20
Sportzaal 1/2	€ 12,80	€ 16,00	€ 19,20
Sportzaal 2/2	€ 25,45	€ 31,81	€ 38,18
Sporthal 1/3	€ 19,05	€ 23,81	€ 28,58
Sporthal 2/3	€ 37,65	€ 47,06	€ 56,48
Sporthal 3/3	€ 53,35	€ 66,69	€ 80,03
Sporthal weekend 1/3	€ 22,95	€ 28,69	€ 34,43
Sporthal weekend 2/3	€ 45,80	€ 57,25	€ 68,70
Sporthal weekend 3/3	€ 65,50	€ 81,88	€ 98,25
Turnvoorziening	€ 14,45	€ 18,06	€ 21,68
Overig			
Podium & bijzaal	€ 6,50	€ 8,13	€ 9,75

*Op deze tarieven geldt een opslag voor particulieren, organisaties buiten de gemeente en commerciële huurders binnen de gemeente van 25%. Voor overige commerciële huurders geldt een opslag van 50%.

Buitensport

Voor de buitensport wordt voorgesteld om een huursom in rekening te brengen voor het gebruik van velden/banen en voor het gebruik van kleed- en wasruimte die in lijn is met het landelijk gemiddelde. De gemeente staat immers aan de lat voor de kosten die gemoeid zijn met de totstandkoming en instandhouding van deze voorzieningen. Indien de gemeente een kostendekkende huur in rekening brengt, wordt de sport voor de meeste inwoners onbetaalbaar. Gemiddeld genomen dekken de inkomsten uit huur circa 5- tot 10 procent van de totale instandhoudingskosten inclusief de vaste lasten.

De huidige huurkosten van de buitensport zijn lager dan landelijk gemiddeld. In de volgende tabel worden de tarieven vergeleken met het landelijke gemiddelde.

Tabel 6. Huurtarieven gemeente Heerde in vergelijking met het landelijk gemiddelde

Type accommodatie	**Gemeente Heerde**	**Gemiddelde Nederland***
Natuurgras voetbalveld	€ 2.930 (2022)	€ 3.600 (2022)
Kunstgras voetbalveld	€ 2.930 (2022)	€ 7.068 (2022)
Atletiekbaan	€ 5.590 (2019)	€ 11.810 (2018-2019) o.b.v. 6 lanen
Skeelerbaan/piste	€ 2.930 (2022)	
Kleed- en wasruimten	€ 0,-	

**Bron: Mulier Instituut*

Uit de tabel blijkt dat de tarieven in de gemeente Heerde lager zijn dan het landelijke gemiddelde. Het is echter belangrijk op te merken dat huurtarieven voor sportvelden lastig te vergelijken zijn, doordat gemeenten randzaken en voorzieningen in verschillende mate verwerken in de huurtarieven. Verschillen in het huurtarief kunnen voortkomen uit de manier waarop deze elementen zijn opgenomen. In de gemeente Heerde moeten verenigingen bijvoorbeeld diverse onderhoudskosten zelf dragen. Gezien de nieuwe beleidsregels is een verhoging van de huurprijs

gerechtvaardigd. De details van de huurverhoging worden (na de vaststelling van het nieuwe accommodatiebeleid) in samenspraak met de verenigingen en stichtingen uitgewerkt. Denk aan een overgangsregeling met een jaarlijkse huurstijging bovenop de jaarlijkse index.

MFA's

- De beherende instelling wordt een kostendekkende huur in rekening gebracht.
- Maatschappelijke activiteiten krijgen voorrang en betalen toegankelijke huurtarieven (in lijn met benchmark/naastgelegen gemeenten), per type ruimte.
- De beherende instelling ontvangt een exploitatiebijdrage om het tekort aan huurinkomsten (om kostendekkend te kunnen exploiteren) te dekken. Afspraken worden vastgelegd in een exploitatieovereenkomst.
- Indien commercieel beherende partij, dan deel van MFA risicodragend exploiteren (denk aan foyer, kantine en percentage ruimtes waarbij de leegstand gevuld kan worden met commerciële activiteiten).

8. Financiële consequenties

8.1. Inleiding

De voorgestelde beleidsregels voor totstandkoming en instandhouding brengen enkele financiële consequenties met zich mee. In dit hoofdstuk worden de consequenties voor de binnensport, buitensport en de MFA's beknopt beschreven.

8.2. Binnensport

De voorgestelde beleidsregels hebben geen grote financiële consequenties voor de binnensportaccommodaties en haar gebruikers. Na de sloop van de sport- en tennishal in Wapenveld is er in de gemeente Heerde nog één sporthal inclusief aparte turnzaal (Faberhal) gevestigd die in stand moet worden gehouden. De overige gym- en sportzalen zijn geïntegreerd binnen de MFA's. Het realiseren en in stand houden van binnensportaccommodaties was al de verantwoordelijkheid van de gemeente en dat verandert niet in het nieuwe beleid. Wel wordt er onderzocht wat de meest geschikte vorm van beheer en exploitatie van de Faberhal is. Opgemerkt moet worden dat de kosten voor het onderhoud, zoals aangegeven in de MJOP's, niet volledig in de gemeentebegroting zijn opgenomen. Grote kostenposten voor renovatie, vervangingen en verduurzaming worden in de perspectiefnota opgenomen.

8.3. Buitensport

Voor buitensportaccommodaties zijn er financiële consequenties verbonden aan het nieuwe beleid. Deze paragraaf begint met een overzicht van de huidige financiële situatie voor zowel de buitensportverenigingen als de gemeente. Vervolgens biedt het een overzicht van de belangrijkste financiële gevolgen die de nieuwe beleidsregels met zich meebrengen.

Verenigingen

Huidige situatie

Op dit moment betalen de voetbalverenigingen, de atletiekvereniging, menvereniging, de skeelerclub en de ijsvereniging een huurbedrag voor het gebruik van de velden/banen. Voor kleed- en wasruimten en eventuele overige opstallen betalen de verenigingen geen huur. Ze hebben geen verdere betalingsverplichtingen aan de gemeente, maar zijn verantwoordelijk voor het reguliere onderhoud van de velden. Dit reguliere onderhoud omvat activiteiten zoals maaien, prikken, rollen, bemesten, beregenen en vegen; kortom, alle kosten voor het onderhoud van de velden. Voor dit onderhoud ontvangen de verenigingen een bijdrage van de gemeente. In de volgende tabel worden de huurkosten en de bijdrage voor regulier onderhoud van de buitensportaccommodaties weergegeven.

Tabel 7. Huidige huurkosten en bijdrage regulier onderhoud uitgesplitst naar type veld/baan, afgerond naar 500-tallen.

Veld-baantype	Aantal	Huidige huurkosten voor verenigingen	Bijdrage regulier onderhoud aan verenigingen
Natuurgrasveld voetbalveld	8	€ 25.000	€ 62.000
Kunstgras voetbalveld	5	€ 15.500	
4-laans atletiekbaan	1	€ 6.000	€ 7.500
Skeelerbaan en -piste	1	€ 3.000	€ 10.500
Natuurijsbaan	1	€ 500	
Totaal		**€ 50.000**	**€ 80.000**

Een aantal kosten en inkomsten zijn in dit overzicht nog niet meegenomen. Dit betreft onder andere de kosten voor het uitvoeren van activiteiten en de aanschaf van sport- en spelmateriaal. Daarnaast zijn er kosten aan onderdelen van accommodaties die momenteel volledig of deels door de verenigingen worden gedragen volgens de huidige demarcatielijst. Ook overige inkomsten, zoals subsidies (bijvoorbeeld de jeugdledensubsidie), zijn in dit overzicht niet opgenomen.

Nieuwe situatie
Met de nieuwe beleidsregels voor de totstandkoming en instandhouding hoeven de verenigingen die momenteel door de gemeente worden ondersteund, geen kosten meer te maken voor regulier onderhoud en het reserveren voor groot onderhoud en vervangingen. De huurprijs voor het gebruik van de velden/banen zal echter worden verhoogd. Dit tarief omvat ook het gebruik van het aantal kleedkamers dat een vereniging nodig heeft volgens de landelijke normen (NOC*NSF). Zoals eerder aangegeven, worden de details van de huurverhoging in overleg met de verenigingen en stichtingen uitgewerkt.

In de volgende tabel worden de oude en voorgestelde huurprijzen weergegeven. Hierbij zijn de oude huurkosten voor 2024 gebruikt en is dezelfde index toegepast als die voor de landelijke gemiddelde huurprijzen in 2022, welke ook in de gemeente Heerde wordt gehanteerd. Voor een overzichtelijke vergelijking zijn alleen de verenigingen opgenomen die aanzienlijke kostenposten hebben en momenteel op het gebied van accommodatie door de gemeente worden ondersteund. Dit betekent niet dat andere buitensportverenigingen of stichtingen zijn uitgesloten.

Tabel 8. Huidige huurkosten 2024 vergeleken met de voorgestelde huurkosten 2024, afgerond naar 500-tallen. De bedragen zijn inclusief kleed- en wasruimten.

Veld-baantype	Aantal	Oude huurkosten	Nieuwe huurkosten
Natuurgrasveld voetbalveld	8	€ 25.000	€ 30.500
Kunstgras voetbalveld	5	€ 15.500	€ 37.000
4-laans atletiekbaan	1	€ 6.000	€ 10.000
Skeelerbaan en -piste	1	€ 3.000	€ 6.000
Natuurijsbaan	1	€ 500	€ 500
Totaal		**€ 50.000**	**€ 84.000**

Gemeente

Huidige situatie
De gemeente heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in de realisatie van velden en banen en bijgedragen aan renovaties en onderhoud. Voor de buitensport zijn de gemeentelijke lasten vanaf 2005 op hoofdlijnen in de volgende tabel weergegeven. Omdat het lastig is om alle investeringen exact te achterhalen en het rentepercentage ook fluctueert spreken we over globale kosten. Het betreft hier investeringskosten, rente, afschrijvingen, renovatiekosten en kosten voor groot onderhoud. Kosten voor verzekeringen en belastingen zijn hierin niet meegenomen. Hier staan inkomsten uit huur tegenover.

Tabel 9. Gemeentelijke investeringen in buitensportaccommodaties vanaf 2005

	Investeringsbedrag vanaf 2005	Globale jaarlijkse kosten*	Jaarlijkse inkomsten uit huur
Velden en banen	€ 3.200.000	€ 230.000	€ 50.000
Kleed- clubaccommodaties	€ 670.000	€ 49.000	
Reguliere onderhoud		€ 80.000	
Totaal	**€ 3.870.000**	**€ 359.000**	**€ 50.000**

*op basis van een rentepercentage van 2%, afschrijving 40 jaar bij nieuwbouw, 25 jaar bij renovatie, 12 jaar bij renovatie/vervangingen toplagen velden/banen.

Nieuwe situatie
Met de voorgestelde beleidsregels is de gemeente Heerde jaarlijks € 397.500 kwijt voor het toekomstbestendig in stand houden van de voetbalvelden, atletiekbaan, skeelerbaan en -piste en € 85.000 de kleed- en wasruimten. Het bedrag voor de velden/banen is gebaseerd op landelijke kengetallen en de benchmark van Hospitality-Group in 2024. Het bedrag is inclusief reserveringen voor groot onderhoud en vervangingen, maar is exclusief (resterende) kapitaallasten en exclusief de tennisaccommodaties en eventuele overige buitensportaccommodaties.

De instandhoudingskosten van de kleed- en wasruimten, zijn momenteel niet volledig inzichtelijk. Wel is op basis van de MJOP's een inschatting gemaakt van de jaarlijkse kosten voor groot onderhoud en vervangingen. In de volgende tabel is de nieuwe financiële situatie voor de gemeente weergegeven.

Tabel 10. Nieuwe situatie globale gemeentelijke kosten en inkomsten per jaar.

	Globale jaarlijkse kosten	Jaarlijkse inkomsten uit huur
Velden en banen	€ 397.500	€ 84.000
Kleed- clubaccommodaties	€ 85.000	
Totaal	**€ 482.500**	**€ 84.000**

De globale jaarlijkse kosten voor de gemeente zullen in werkelijkheid iets hoger uitvallen. Dit komt doordat er nog lopende afschrijvingen zijn op bestaande velden, kleed- en wasruimten. Als deze voorzieningen volledig zijn afgeschreven en de gereserveerde bedragen voor groot onderhoud en

vervanging niet voldoende zijn, moet de gemeente opnieuw investeren in nieuwbouw of renovatie. Dit leidt tot extra jaarlijkse kosten, zoals rente en nieuwe afschrijvingen. Opgemerkt dient te worden dat het verschil in globale jaarlijkse kosten tussen de 'huidige' en 'nieuwe' situatie mede komt door de hogere prijzen anno 2024 in vergelijking met het gemiddelde over 19 jaar vanaf 2005.

Hoewel de structurele lasten voor de gemeente zullen stijgen, zijn er ook voordelen, namelijk:
- Onderhoud wordt meer preventief aangepakt, wat de levensduur verlengt en de kwaliteit van de accommodaties verhoogt. Bovendien brengt achterstallig onderhoud hogere kosten met zich mee.
- Inkomsten en kosten zijn vooraf inzichtelijk, wat de financiële planning ten goede komt.
- College en raad worden niet onverwachts geconfronteerd met verzoeken om incidentele bijdragen.

Besparingsmogelijkheden
In de nieuwe situatie blijft de gemeente verantwoordelijk voor groot onderhoud en vervangingen van basisvoorzieningen, maar kan de gemeente in gesprek met de verenigingen over het zelf uitvoeren van regulier onderhoud, onder toezicht van de gemeente. Het betreft hier uitsluitend het cultuurtechnisch onderhoud aan velden en banen (maaien, prikken, rollen, bemesten, beregenen, vegen, et cetera.) en niet de installatietechnische onderhoudswerkzaamheden. Dit kan voordelen opleveren voor beide partijen. De vereniging kan bepaalde onderhoudstaken, zoals nu al het geval is, goedkoper uitvoeren met behulp van vrijwilligers. Als compensatie kan de vereniging een percentage ontvangen van het bedrag dat de gemeente anders aan deze werkzaamheden zou besteden. Op deze manier bespaart de gemeente op kosten, en kan de vereniging extra geld verdienen. Daarnaast zorgen de rijkssubsidies ook nog voor verlaging van de jaarlijkse kosten. Dit is niet verwerkt in de vorige tabel.

8.4. Multifunctionele accommodaties (MFA's)
Net zoals bij de binnensportaccommodaties, geldt ook voor de MFA's en haar gebruikers dat de voorgestelde beleidsregels geen financiële consequenties hebben. De gebruikers zijn huurders van een of meerdere ruimtes en hebben verder geen rol bij de instandhouding van de accommodaties. Het realiseren en in stand houden van MFA's was voor een deel al de verantwoordelijkheid van de gemeente. Alleen voor de MFA in Vorchten is geen rol voor de gemeente weggelegd. Hier wordt ook geen bijdrage verstrekt.

Ook voor de MFA's (inclusief de nieuwe MFA in Wapenveld) wordt onderzocht wat de meest wenselijke beheerconstructie is.

8.5. Hoe verder
De vorige paragrafen geven inzicht in de financiële gevolgen van de voorgestelde beleidsregels. Voor binnensportaccommodaties en multifunctionele accommodaties (MFA's) zijn deze gevolgen niet in euro's uitgedrukt. Dit betekent niet dat er geen kosten zijn, maar dat de kosten voor de gemeente en gebruikers min of meer dezelfde zullen zijn. Afhankelijk van de beheerconstructie voor de binnensportaccommodaties en MFA's en de rol van de gemeente kunnen er financiële wijzigingen ontstaan. Denk daarbij aan extra personele kosten aan de kant van de gemeente indien de beheerrol (grotendeels) bij de gemeente wordt neergelegd. Tegelijkertijd is het ook nodig om een exploitatiebijdrage te verstrekken aan een derde partij, indien het beheer uitbesteed wordt.

Zoals eerder vermeld wordt onderzoek gedaan naar de meest passende beheerconstructie en bijbehorende consequenties.

Voor buitensportaccommodaties zijn er wel financiële consequenties. Het ligt echter niet voor de hand om na vaststelling van het nieuwe beleid de huidige situatie direct te veranderen. Daarom wordt voorgesteld om samen met de verenigingen een overgangsregeling uit te werken, binnen de kaders van het nieuwe beleid. Dit geldt zowel voor de huurverhoging als voor de bijdrage en verantwoordelijkheden in het onderhoud.

Daarnaast wordt voorgesteld om in de gemeentebegroting de kosten voor groot onderhoud en vervangingen voor de komende vijf jaar op te nemen, waar mogelijk berekend op basis van een gemiddeld bedrag uit de MJOP's. Omdat de kosten voor groot onderhoud kunnen fluctueren (bijvoorbeeld omdat een dak niet elke vijf jaar vervangen hoeft te worden), is het zicht op toekomstige kosten beperkt. Daarom stellen wij voor dat de gemeente een fonds opricht voor reserveringen voor groot onderhoud. De gemiddelde jaarlijkse kosten per accommodatie over een periode van 20 jaar moeten in dit fonds worden opgenomen. Dit zorgt voor een realistischer en overzichtelijker beeld van de jaarlijkse kosten voor groot onderhoud en vervangingen.

Bijlage 1: Uitgangspuntennotitie nieuw accommodatiebeleid

Separaat bijgevoegd

Bijlage 2: Afwegingskader

Separaat bijgevoegd

Bijlage 3: Demarcatielijst

Voetbal

Voor voetbalaccommodaties geldt dat wordt bijgedragen aan:

Velden

- Het aantal velden dat de vereniging nodig heeft voor trainingen en competities, conform de gezamenlijke norm van KNVB, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG).
- Afmeting: 64 x 100 meter of 69 x 105 meter voor het hoofdveld, leunhekken rondom wedstrijdvelden, 4 meter uitloop rondom de velden.
- Voorzieningen per veld: Ballenvangers (2 stuks 25 x 5 meter), 2 seniorendoelen, 4 Hoekvlaggen met grondkokers, paden rondom velden (1,5 m breed), beregeningsinstallatie, verlichting (6 masten, 8 armaturen voor trainingsvelden) en 2 dug-outs per wedstrijdveld.

Parkinfrastructuur

- Paden (1,8 m breed), toegangspoort, werktoegangspoort (5 m breed), afvalbakken, hekwerk rondom het park, groen, parkeerplaats (aantal parkeerplaatsen volgens CROW-normen, afmeting per parkeerplek 2,5 x 5 meter (regulier) of 3,5 x 5 meter (Miva)) en fietsenstalling.

Kleed-/clubgebouw

- Aantal kleed- en wasruimten cf KNVB/VNG/VSG-norm.
- Overige voorzieningen: Opslag en wasruimte, EHBO/massage, scheidsrechtersruimten, teamlockers (bij dubbel gebruik van kleed- en wasruimten), wedstrijdsecretariaat, werkkast en sanitair sporters.

Kwaliteit en afwerkingsniveau

De bonden maken onderscheid naar eisen/normen en aanbevelingen. De bijdrage in de gemeente Heerde bevat uitsluitend de eisen/normen en niet de aanbevelingen.

Geen bijdrage

De volgende accommodatiedelen wordt niet aan bijgedragen (geen uitputtende opsomming):

- Extra velden (meer velden dan nodig volgens de KNVB/VNG/VSG-norm).
- Grotere afmeting bijvelden en trainingsvelden dan 64 x 100 meter.
- Tribune, kassahokje.
- Extra kleed- en wasruimten (meer dan nodig volgens de KNVB/VNG/VSG-norm).
- De kantine inclusief keuken, opslagruimte voor keuken/kantine en sanitair.
- Bestuurskamer/vergaderruimten.
- Meubilair/inrichting.
- Alle sportattributen zoals ballen, hesjes, pionnen en overig trainingsmateriaal.
- Onderhoudsmaterialen.

Atletiek

Voor de atletiekaccommodatie geldt dat wordt bijgedragen aan:

Velden

Atletiek 4-laans kunststof atletiekbaan met binnenveld en technische onderdelen

- Kunststof atletiekbaan, met 4 lanen en 6 sprintbanen, belijning en goten
- Natuurgras middenterrein
- Technisch elementen vaste inrichting
    - Verspringen
        - Aanloop (kunststof met belijning)
        - Afzetbalk
        - Landingsbak
    - Hinkstapspringen
        - Aanloop (kunststof met belijning)
        - Afzetbalk
        - Landingsbak
    - Hoogspringen (2maal)
        - Aanloop (kunststof met belijning)
        - 2 staanders
        - Mat
    - Polsstokhoogspringen
        - Aanloop (kunststof met belijning)
        - Insteekbak polsstok
        - 2 staanders
        - Mat
    - Discuswerpen
        - Werpcirkel
        - Kooi
        - Landingssector
    - Kogelstoten
        - Afwerpcirkel
        - Stootbalk
        - Landingssector
- Leunhekwerk
- Sportveldverlichting

Kleed-/clubgebouw

- Aantal kleed- en wasruimten cf KNGU
- Overige voorzieningen: Opslag, werkkast en sanitair sporters

Parkinfrastructuur, kwaliteit en afwerkingsniveau en 'geen bijdrage'

- Gelijk aan voetbal

Skeelerbaan en -piste

Voor de skeelerbaan en -piste geldt dat wordt bijgedragen aan:

Velden

- 200m skeelerpiste
- Rondbaan 333m
- Leunhekwerk
- Baanverlichting voor de skeelerbaan en -piste

Kleed-/clubgebouw

- twee kleed- en wasruimten 25 m^2 per ruimte.
- Sanitair sporters, vier toiletten, totaal 9m^2

Parkinfrastructuur, kwaliteit en afwerkingsniveau

- Gelijk aan voetbal

Bijlage 4: Onderbouwing financiën buitensport

Benchmarkgegevens voor instandhoudingskosten buitensportaccommodaties.
Aantal velden is gekoppeld aan de situatie binnen de gemeente Heerde. Ondanks dat de tennisverenigingen momenteel niet worden ondersteund zijn de instandhoudingskosten voor de tennissport ook inzichtelijk gemaakt.

Velden en banen
Hieronder staan de instandhoudingskosten van verschillende buitensportaccommodaties vermeld. De eerste tabel toont de instandhoudingskosten per veld en per baan. Dit is exclusief de kapitaallasten voor de realisatie van nieuwe velden/banen, maar inclusief regulier onderhoud en reserveringen voor groot onderhoud en vervangingen. In de tweede tabel vindt u een tabel met de reguliere onderhoudskosten voor voetbal, atletiek, skeelerbaan en -piste en de tennis. Hoewel tennisverenigingen momenteel geen gemeentelijke bijdrage ontvangen, zijn hun velden opgenomen in het overzicht om de mogelijke consequenties te duiden.

Tabel 1: Instandhoudingskosten (regulier onderhoud, groot onderhoud en vervangingen) per veld/baan per jaar **exclusief kapitaallasten.**

Veld-baantype	Aantal	Instandhoudingskosten excl. kapitaallasten per veld/baan p/j	Totaal
Natuurgrasveld voetbalveld	8	€ 24.000	€ 192.000
Kunstgras voetbalveld	5	€ 30.000	€ 150.000
Kunstgras tennisbaan	7	€ 1.200	€ 8.400
Roodzand tennisbaan	4	€ 2.000	€ 8.000
Gravel tennisbaan	4	€ 2.750	€ 11.000
4-laans atletiekbaan	1	€ 33.000	€ 33.000
Skeelerbaan en -piste	1	€ 22.500	€ 22.500
Totaal			**€ 424.900**
Totaal exclusief tennis			*€ 397.500*

Bron: benchmarkgegevens Hospitality-Group

Uit de tabel blijkt dat de totale instandhoudingskosten exclusief kapitaallasten voor voetbal, tennis, atletiek en de skeelervereniging in theorie uitkomt op circa € 424.900. Hierbij moet worden opgemerkt dat de voetbal-, atletiek en skeelervereniging niet volledig zelf hebben geïnvesteerd in de aanleg van de velden/banen. Daarnaast is het de vraag of de verenigingen/stichtingen wel reserveren voor groot onderhoud en vervangingen. De reguliere onderhoudskosten geven daarom een beter beeld van de kosten die momenteel voor een groot deel voor rekening van de voetbalverenigingen, atletiekvereniging en skeelerclub komen.

Tabel 2: Reguliere onderhoudskosten per veld/baan per jaar

Veld-baantype	Aantal	Regulier onderhoud per veld/baan p/j	Totaal
Natuurgrasveld voetbalveld	8	€ 18.000	€ 144.000
Kunstgras voetbalveld	5	€ 9.000	€ 45.000
Kunstgras tennisbaan	7	€ 900	€ 3.600
Roodzand tennisbaan	4	€ 1.200	€ 4.800
Gravel tennisbaan	4	€ 2.250	€ 9.000
4-laans atletiekbaan	1	€ 8.000	€ 8.000
Skeelerbaan en -piste	1	€ 2.500	€ 2.500
Totaal			**€ 216.900**
Totaal exclusief tennis			*€ 199.500*

Bron: benchmarkgegevens Hospitality-Group

Uit de tabel blijkt dat de reguliere onderhoudskosten voor voetbal, tennis, atletiek en de skeelervereniging in theorie uitkomt op circa € 216.900. Zoals eerder beschreven zullen de werkelijke onderhoudskosten voor de meeste verenigingen lager zijn door zelfwerkzaamheid van vrijwilligers. Dat moet ook wel, want de structurele jaarlijkse vergoeding voor het reguliere onderhoud per type veld/baan zijn fors lager.

Bijlage 5: Regeling voor over- en ondercapaciteit buitensport

- Voor het vaststellen van de benodigde capaciteit aan velden en kleedlokalen wordt uitgegaan van de normen van KNVB (voetbal) en NOC*NSF (tennis)
- Om de drie jaar geven de verenigingen het aantal leden en het aantal teams door aan de gemeente.
- De gemeente maakt vervolgens een capaciteitsberekening op basis van de genoemde normen. Die berekening geeft uitsluitsel over het aantal velden en banen waar een vereniging recht op heeft en het aantal kleed- en wasruimten.
- Als deze berekening als uitkomst heeft dat een vereniging over te veel of te weinig velden/ voorzieningen beschikt, dan start de telling van het aantal jaren (het startmoment). Daarbij geldt dat een marge van 0,25 wordt aangehouden. Daarmee wordt bedoeld:
    - Een vereniging die beschikt over twee velden, maar de behoefte heeft aan bijvoorbeeld 2,3 velden, heeft een tekort van 1 veld (immers het tekort bedraagt 0,3 veld, wat hoger is dan de marge van 0,25).
    - Een vereniging die beschikt over twee velden, maar slechts behoefte heeft aan bijvoorbeeld 1,2 velden, heeft een overschot van 1 veld (immers de behoefte is lager (1,2) dan de marge (1,25)).
- Als is gebleken dat een vereniging over- of ondercapaciteit heeft worden vervolgens jaarlijks gegevens opgevraagd over leden/teams/deelnemers. De eerste drie seizoenen na de vaststelling van de over- of ondercapaciteit verandert er nog weinig tot niets. De vereniging blijft – telkens aan het begin van het seizoen – de ledenaantallen en aantal teams indienen bij de gemeente. Het enige wat zou kunnen veranderen is dat de gemeente de vereniging helpt om trainingen of wedstrijden op een andere accommodatie te huisvesten (in het geval er een tekort is).
- Voorafgaande aan het vierde seizoen wordt vastgesteld of de over- of ondercapaciteit structureel is (door middel van toetsing aan de bevolkingsprognoses en de landelijke en regionale ontwikkeling van de betreffende sport). Als dat het geval is ontstaan er twee mogelijkheden:
    - Structurele overcapaciteit: In deze situatie is de gemeente niet meer verantwoordelijk oor het in stand houden van de overcapaciteit.
    - Structureel tekort: In dat geval dient de vereniging een aanvraag in voor een extra veld of kleedlokaal. Deze aanvraag wordt beoordeeld aan de hand van het afwegingskader. Daarbij geldt dat de daadwerkelijke aanpassingen, ingeval het een gemeentelijke accommodatie betreft, zoveel mogelijk zullen samenvallen met momenten waarop groot onderhoud is gepland.

- In geval van overcapaciteit (veld te veel) wordt per situatie bekeken of het overbodige veld een andere invulling kan krijgen, indien dit ook wenselijk is vanuit de vereniging of stichting. Mogelijk wil een vereniging de overcapaciteit wel aanhouden ondanks dat ze dan zelf aan de lat staat voor de totale instandhouding. (Er wordt voor de overcapaciteit dan ook geen huur meer in rekening gebracht).